

Onsdagen den 20 september

Kl. 13.00–16.36

§ 1 Debatt med anledning av budgetpropositionens avlämnande

*Debatt med anledning
av budgetpropositio-
nens avlämnande*

Finansministern överlämnade regeringens proposition 2017/18:1 med förslag till statens budget för 2018, finansplan och skattefrågor.

Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! I dag presenterar regeringen sin fjärde höstbudget och lägger samtidigt grunden för nästa mandatperiods reformarbete.

Den borgerliga underskottsekonomi är i dag ett minne blott. Det är nu ordning och reda i statsfinanserna. Överskotten växer, och statsskulden är den lägsta sedan 1977.

Regeringen har bedrivit den stramaste finanspolitiken sedan 90-talskrisen. Vi har gjort hårda prioriteringar och nödvändiga omläggningar. Ineffektiva skatterabatter som inte skapar några jobb har avskaffats. En ohållbar migrationspolitik har lagts om. Investeringar i samhällsbygget har konsekvent gått före stora, ofinansierade skattesänkningar.

Politiken ger resultat. I dag går 200 000 fler till jobbet än när regeringen tillträdde, och ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 14 år. Detta gör att vi befinner oss i ett helt nytt läge – Sverige är nu i en ekonomisk styrkeposition.

Nu ska denna styrka användas både ansvarsfullt och rättvist. Statsskulden ska fortsätta att minska, samtidigt som Sveriges ekonomiska framgångar ska komma alla till del. Alla vet ju att det behövs. Det finns många utmaningar och problem som vi behöver lösa. Det är för många barn som inte lär sig tillräckligt i skolan. Det är för många som får vänta för länge i sjukvården. Det är för många brott som inte klaras upp. Det är för många som kämpar med att hitta ett jobb, varav många har kommit till Sverige från andra länder. Klyftorna är för stora.

Här står Sverige inför ett politiskt vägval. Ska Sverige fortsätta att vara ett land som håller ihop? Ska Sverige vara tryggt också i en ny tid? Ska vi investera tillsammans i kunskap och framtidstro och vara med och konkurrera om morgondagens jobb, eller ska vi sänka skatterna, privatisera och skära ned? För mig är valet självklart – vi ska utveckla den svenska modellen.

Herr talman! Alla som kan jobba ska jobba. Därför vägleder målet om EU:s lägsta arbetslöshet regeringens politik. Att försörja sig själv på ett eget arbete ger människor makt och frihet att själva forma sina liv.

Sverige har nu sin högsta sysselsättning sedan 1992, och nästa år kommer vi att ha det lägsta beroendet av våra gemensamma försäkringssystem sedan 1981.

På den vägen ska vi fortsätta, med förändrade skatteregler för personaloptioner och förbättrade möjligheter för små, innovativa företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner. Fler kommer att våga ta steget att starta eget när det sociala skyddsnätet stärks för företagare, och fler kommer att kunna göra sin första anställning när växa-stödet utvidgas.

Om jobben ska bli fler måste det gå att bo där det finns en jobb- eller studieplats. Därför finns regeringens investeringsstöd, som för i år beräknas bidra till att byggandet av 10 000 lägenheter med rimliga hyror påbörjas.

Då måste vi också investera i infrastruktur och kommunikationer, men framför allt måste det finnas utbildad arbetskraft. Svenska företag skriker i dag efter rätt kompetens.

På den svenska arbetsmarknaden finns i dag två stora problem, som tillsammans kan bli en lösning. Det första är att arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens att anställa. Det andra gäller att vi måste korta vägen till jobb för nyanlända och sluta den jobbklyfta som finns mellan inrikes och utrikes födda.

Därför byggs Kunskapslyftet ut till att omfatta över 90 000 utbildningsmöjligheter. Samtidigt stärker vi kvaliteten i yrkesutbildningen, och vi stärker också utbildningsinsatserna för nyanlända.

Herr talman! Det finns fortfarande kvinnor i Sverige som väntar på att göra den resa som många andra kvinnor gjorde på 50-, 60- och 70-talen – den resa som går mot egen försörjning och mot den frihet och de möjligheter som det innebär att själv fatta beslut om hur man vill leva sitt liv.

I Sverige ska ingen behöva fastna i obetalt hemarbete. Vi har avskaffat högerns vårdnadsbidrag, eftersom det stängde ute kvinnor från arbetsmarknaden. Vi har ändrat föräldraförsäkringen för att nyanlända kvinnor snabbare ska komma i arbete. Vi inför nu även utbildningsplikt så att alla kan ta plats i klassrummen.

Det ska vara enkelt för arbetsgivare att anställa någon som står långt ifrån arbetsmarknaden. Ett enhetligt anställningsstöd införs – så kallade introduktionsjobb. Vi inför också en stimulans på en halv miljard kronor till kommuner som anställer extratjänster.

Vi har höga ambitioner med Sverige. Nyanlända behövs på arbetsmarknaden, och samma höga krav på att utbilda sig och göra sig anställbar ska ställas på alla som bor i vårt land.

Därutöver behöver omställningsförmågan på svensk arbetsmarknad vara hög. Därför stärks socialförsäkringarna, och nästan 3 miljoner löntagare får en skattesänkning när skattereduktion för fackföreningsavgift införs. Vårt gemensamma samhällsbygge ska vara tryggt och rättvist.

Herr talman! Skolan ska rusta alla för arbetsmarknaden, för samhällslivet och för vidare utbildning. Om framtiden vet vi inte särskilt mycket, men en sak kan vi vara helt säkra på: Morgondagens jobb kommer att kräva bättre kunskaper än vad som är fallet i dag. Därför är jag stolt över att 20 000 fler har anställts i skolan och att svenska kunskapsresultat nu stiger i internationella jämförelser.

Dock är det så att kunskaperna inte fördelas jämnt. De fördelas inte jämnt mellan elever, och de fördelas inte jämnt mellan skolor. Därför kommer vi att prioritera resurser till de skolor som behöver dessa resurser mest. Vi förlänger därför skolplikten genom att förskoleklass görs obligatorisk. Vi avser också att göra yrkesprogrammen mer attraktiva genom att införa högskolebehörighet.

Men det är inte bara kvaliteten i skolan och utbildningen som behöver stärkas. Ekonomiska förutsättningar ska inte vara ett hinder för att starta en högre utbildning, och därför höjer vi studiemedlets bidragsdel med 300 kronor i månaden.

Dessutom får 1,3 miljoner familjer höjt barnbidrag och studiebidrag. Detta förbättrar vardagsekonomi för dem med minst marginaler. Att alla har råd med barnens fritid, lek, kläder och skor ökar jämlikheten. Det stärker den generella välfärden och därmed den svenska modellen.

Herr talman! Ska Sverige vara ett ledande välfärdsland också i nästa årtionde och i årtionden därefter? Mitt svar är ja, och min uppgift som finansminister är att garantera de ekonomiska förutsättningarna för detta.

Då måste det vara ordning och reda i ekonomin – det får inte vara några stora underskott. Då måste också alla som kan jobba göra detta.

Det som händer nu är att Sverige växer. Vi lever allt längre, samtidigt som vi föder allt fler barn. Detta är en styrka för samhället. Det är någonting bra, men det ställer också krav på att välfärden växer i takt med befolkningen.

Därför har regeringen sedan 2014 avsatt 35 miljarder kronor mer till vård, skola och omsorg. Med den budget som jag presenterar i dag uppgår tillskotten till välfärdsverksamheterna till hela 50 miljarder kronor till år 2020. Detta förutsätter att väljarna hjälper till med prioriteringarna, så att de resurstillskott som vi planerar efter 2018 inte omvandlas till orättvisa skattesänkningar. Det är detta som väljarna kommer att ta ställning till i nästa års val.

Mitt val är tydligt: Vårdköerna ska kortas, samordningen i vården ska förbättras, bemanningen ska öka och förlossningsvården ska stärkas. I den här budgeten investerar vi närmare 5,5 miljarder i sjukvården. Det är den största satsning på sjukvården som har gjorts i modern tid.

(Applåder)

Satsningen på ökad bemanning i äldreomsorgen fortsätter under 2018. Regeringens permanenta förstärkning till kommuner, landsting och regioner på 10 miljarder ökas till 15 miljarder år 2019 och sedan till 20 miljarder per år från och med år 2020. Omsorgen om våra barn och våra äldre ska tryggas.

Vi ska också säkerställa att människor får den välfärd som de betalar skatt för. Vinstjakten driver upp kostnaderna, leder till omotiverade medicinska ingrepp, pekar ut patienter och elever som olönsamma och pressar ned personaltäthet och löner. Det ser människor. Därför finns det en bred majoritet hos svenska folket för att skattepengar ska gå till vård, skola och omsorg, inte till stora vinstuttag. Regeringen kommer att lägga fram förslag om vinstbegränsning under riksdagsåret.

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Herr talman! Sverige ska vara ett säkert land. Regeringen är överens med Moderaterna och Centerpartiet om en fortsatt förmågehöjning i krigsförband och totalförsvaret om totalt 2,7 miljarder kronor per år. Under mandatperioden har regeringen gjort tillskott till det militära försvaret med 25 procent fram till 2020. Det innebär att vi anpassar försvarets förmåga efter det försämrade säkerhetspolitiska läget.

Ska Sverige fortsätta att vara ett öppet land krävs ordning och reda vid landets gränser. Den illegala handeln med sprit, narkotika och vapen göder grov organiserad brottslighet och måste bekämpas. Därför får Tullverket sitt största tillskott på mer än ett decennium.

Kampen mot terrorismen ska bedrivas, och den demokratiska rättsstaten ska försvaras med full kraft. Den organiserade brottsligheten och våldsbrotten ska tryckas tillbaka och beivras, för medborgarnas förtroende för rättsstaten skadas när polisens utredningar inte hinns med. Därför tillförs polisen 2 miljarder 2018 och ännu mer åren därpå, dubbelt så mycket som polisen har begärt i sina budgetunderlag. Vi ska vara trygga i Sverige.

Herr talman! Polisen ska bekämpa brottslighet, men vi ska också hindra att den växer fram. Hopplöshet och utanförskap måste ersättas av samhörighet och tillit mellan människor. En förutsättning för detta är att vi kan se oss själva i andra, att vi tar vår personliga del av ansvaret men också kan lita på att andra gör det. Och ska vi känna igen oss i andra måste Sverige vara ett land som håller ihop, ett land där klyftorna minskar. Det kräver full sysselsättning, en gemensamt finansierad välfärd och en bra skola för alla. Det kräver ordning och reda i ekonomin, det kräver lag och ordning i landet och det kräver en konkret politik med sikte på både jämlikhet och jämställdhet.

Svensk ekonomi är nu i ett nytt läge. Sveriges framgångar ska nu komma alla till del i hela landet. Vi ska bekämpa de växande klyftorna. Att framgångarna ska komma alla till del gäller särskilt dem som har varit med och byggt upp det här fantastiska landet – de som har lagt grunden för den välfärd och byggt upp det Sverige som vi alla är så stolta över. Den orättvisa skatteklyftan mellan löntagare och pensionärer, som infördes av den förra regeringen, är oanständig och ska avskaffas.

(Applåder)

Regeringen sänker skatten för 1,5 miljoner pensionärer redan 2018. Tre av fyra pensionärer får sänkt skatt. År 2020 tar vi bort klyftan helt. Äldre ska hedras, inte straffbeskattas.

De reformer som regeringen tillsammans med Vänsterpartiet föreslår i den här budgetpropositionen lägger grunden för vårt framtida välstånd och utvecklar den svenska modellen.

(Applåder)

Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag var lite osäker på vilken Andersson, Magdalena Andersson eller Ulla Andersson, som rent fysiskt skulle stå här och presentera budgeten i dag.

De senaste veckorna har Vänsterpartiet presenterat utgift efter utgift och de senaste åren skattehöjning efter skattehöjning, och det verkar mer vara Vänsterpartiets syn på allmänekonomisk politik som nu styr regeringen. Staten ska göra mer av precis allting utom sina riktiga kärnuppgifter.

Regeringen tycker sig ha 40 miljarder att spendera i en högkonjunktur. 12 av dessa miljarder har uttryckligen beställts och kommunicerats av Vänsterpartiet. Det är också Vänsterpartiet som styr regeringens syn på valfrihet och välfärd, det vill säga att Reepalus stopp för privata välfärdsföretag ska läggas fram mot bättre vetande genom Vänsterpartiets krav. Regeringens mer liberala ministrar kan trösta sig med att vi har lovat att vi kommer att avslå förslaget. Det kommer inte att genomföras. Vänsterpartiet har nu också sitt finger med i det slarviga skatteutspel som slutade med att Nordea valde att lämna Sverige.

Mot all denna vänsterpolitik står OECD:s lite mer lågmälda krav förra veckan på långsiktiga reformer för jobb och för företagande. OECD påpekar på sitt sätt att Sverige är det rika land där det lönar sig allra sämst att skaffa sig en hög utbildning och att det är dåligt för svensk tillväxt.

Min fråga är mycket enkel: Hur gick det till när ni bestämde er för att kapitulera inför Vänsterpartiets syn på ekonomisk politik?

Anf. 3 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! När vi socialdemokrater har varit i regeringsställning har vi alltid drivit en ansvarsfull ekonomisk politik. Vi har tre gånger av tre städat upp efter borgerliga regeringar som har lämnat stora budgetunderskott efter sig, så också den här gången.

Det vi har gjort är att vända det underskott som Ulf Kristersson lämnade efter sig på 60 miljarder till ett överskott på 80 miljarder nästa år. Överskottet använder vi helt i enlighet med riksdagens regler och våra finanspolitiska mål. Vi använder 40 miljarder, drygt 1 procent av bnp, till att betala av på statsskulden. Det gör att vi får den lägsta statsskulden sedan 1977, och lika mycket, 40 miljarder, använder vi för att stärka den svenska modellen.

Det är viktiga strukturreformer för att stärka den svenska modellen, för vi har ju utmaningar att ta tag i. Föräldrar oroar sig för att barnen inte lär sig tillräckligt i skolan, gravida kvinnor oroar sig för sin förlossning och vi ser att polisen lägger våldtäktsanmälningar på hög för att de inte hinner utreda dem.

Självklart ska vi betala av på statsskulden. Men en ansvarsfull regering ser också till att ta itu med de utmaningar som vi ser, och det är det som vi gör med den här budgeten.

(Applåder)

Anf. 4 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Regeringen sänker en enda skatt. Vi välkomnar detta undantag från huvudregeln. Ni sänker skatten för landets pensionärer. Det kommer vi också att göra.

Det är också bra att ni uttryckligen säger att ni gör det därför att vi har skapat klyftan i beskattning genom att först sänka skatten för dem som arbetar.

Kan du med handen på hjärtat säga, finansministern, att ni skulle ha sänkt skatten för landets pensionärer om vi inte först hade sänkt skatten för dem som arbetar? Det är min första fråga.

Jag har en andra fråga. Ekonom efter ekonom underkänner nu regeringens spenderbyxa i den här budgeten. Överhettning är ett citat; riskabel,

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

obalanserad, tunn på strukturella reformer är andra. Dessutom gör Finansdepartementet mer optimistiska prognoser än alla andra bedömare.

Vad är det som ni har förstått som alla andra har missförstått?
(Applåder)

Anf. 5 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag träffade OECD, EU-kommissionen och mina finansministerkollegor i Tallinn förra veckan. Det var ingen som hade den uppfattning som Ulf Kristersson ger uttryck för, nämligen att det skulle vara en oansvarig ekonomisk politik att ha 1 procent i överskott i de offentliga finanserna – tvärtom.

(Applåder)

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet tycker att det är fel att pensionärer ska betala högre skatt än löntagare. Här har det varit en klyfta i politiken. Nu avskaffar vi den skattekllyftan, och jag hoppas givetvis att Ulf Kristersson kommer att ställa upp på det och därmed inte heller införa ett sjätte jobbskatteavdrag som skulle vidga den ytterligare.

(Applåder)

Anf. 6 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Regeringen har tidigare slopat möjligheten att spara privat till pensionen – och detta i ett läge då man starkt kan ifrågasätta om det offentliga ålderspensionssystemet verkligen levererar som det ska. Långtidsprognoser gör gällande att den generation som jag själv tillhör kommer att få mindre än hälften av sin slutlön i pension.

Andelen så kallade fattigpensionärer, vilket man kan mäta på lite olika sätt, ökar. Till skillnad från i våra nordiska grannländer går alltså trenden i fel riktning. Antalet äldre med en inkomst understigande 60 procent av medianen uppgår till en bra bit över en kvarts miljon.

Många svenskar väljer därför att spara i de sparformer som finns tillgängliga och som regeringen nu vill straffbeskatta.

Jag har tre frågor om det.

Ett: Varför i hela friden väljer man att straffbeskatta i stället för att uppmuntra till sparande? Och påstå nu inte att det bara drabbar de rika, vilket vi har hört, för det drabbar i lika hög grad småspararen som kan månadsspara ett par hundralappar.

Två: Kommer regeringen att överväga att återinföra möjligheten att spara privat till sin pension?

Tre: Kommer regeringen att överväga att höja garantipensionen för de allra fattigaste äldre?

Anf. 7 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Man bör fundera på vad straffbeskattning innebär. Skatten på ett investeringssparkonto är betydligt lägre än på annat sparande. Med den skatteförändring vi gör kommer skatten på ett investeringssparkonto att vara ungefär 23 procent medan den på annat sparande är 30 procent. Det är en ny definition av straffbeskattning när man har en skatterebatt.

Det är också viktigt att ha klart för sig vad det är för beloppsstorlek vi talar om. Den som har sparat några hundra kronor i månaden i många år

och kommit upp i ett sparande på 50 000 från en skattehöjning på 37,50 kronor om året. Det är inte 37,50 kronor om året för alla, som det lät som på Oscar Sjöstedt, utan det är för den som har ett vanligt sparande. Har man däremot väldigt mycket pengar på ett investeringssparkonto får man betala mer i skatt. Människor som har gott om pengar och höga inkomster får betala mer i skatt på sitt investeringssparande än vanliga löntagare. (Applåder)

Anf. 8 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker att man missar något här, medvetet eller omedvetet. Finansministern har en gedigen utbildning, men den dagen då man gick igenom ränta-på-ränta-effekt var finansministern kanske frånvarande från skolan. Jag vet inte.

Man kan inte se detta vid ett tillfälle. Om detta är svenska folkets alternativ till pensionssparande, som regeringen har tagit bort, måste man se det under ett helt yrkesliv. Det är inte 37 kronor, inte ens för småsparare. Det rör sig om sexsiffriga belopp även för den som bara sparar små belopp.

Vi kommer att göra en hel del i vår budget. Vi kommer att gå fram med bostadstillägg mer aggressivt än vad regeringen har gjort, höja garanti-pensionen och göra större skattesänkningar för de äldre.

Åter till huvudfrågan. Om man inte vill att folk ska spara privat men samtidigt tillhandahåller ett offentligt ålderspensionssystem som inte levererar som det ska, vad är finansministerns råd till exempelvis 80-talisterna om de nu inte vill bli fattigpensionärer?

Anf. 9 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag såg faktiskt *ett* exempel där man kunde komma upp i ganska höga belopp, och det var om en person hade 1 miljon på sitt investeringssparkonto i 40 år. Det kanske är de väljarna som Oscar Sjöstedt försöker inrikta Sverigedemokraterna på.

Det är självklart att vi ska ha ett väl fungerande pensionssystem för vanliga löntagare. Garantipensionen är en viktig fråga som diskuteras i Pensionsarbetsgruppen. Den utreds nu, och man återkommer till våren.

Det vi gör i budgeten är att säkra tryggheten för alla våra pensionärer. Vi gör det genom att avskaffa den orättvisa skatteflyktan. Det första steget i det stoppade Sverigedemokraterna i riksdagen tillsammans med de borgerliga partierna. Vi höjer också bostadstillägget och säkerställer att det är hög kvalitet i hemtjänsten runt om i landet. Våra äldre ska vara trygga under sin ålderdom. Dem ska vi hedra. (Applåder)

Anf. 10 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! När vi politiker presenterar förslag och tar initiativ är det ganska vanligt att vi försöker komma ut i medierna för att berätta för så många som möjligt om vad vi gör. Magdalena Andersson har en ny take på detta beteende. Hon blir numera förstasidesnyhet för att hon *inte* gör något.

I måndagens Dagens industri konstaterar man under rubriken ”Reform-ivern som försvann” det vi är flera som har kritiserat under lång tid: Denna regering gör inte något åt Sveriges långsiktiga problem.

Prot. 2017/18:7
20 september

Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Den senaste strukturreformen i Sverige, alltså en reform som i grunden förbättrar den svenska ekonomins funktionssätt, gjordes i och med Alliansens jobbskatteavdrag. Under 90-talet togs ganska många sådana grepp, riksbank, finanspolitiskt ramverk och så vidare. Men denna regering har inte levererat någonting.

Det är inte ont om grepp att ta för den som en gång kallade sig samarbetsregering. Vi har en bostadsmarknad som fungerar alldeles för dåligt. Vi har en arbetsmarknad som håller människor ute trots en extrem högkonjunktur. Vi har ett skattesystem som fungerar allt sämre. Det finns gott om saker att ta tag i.

Men regeringen är på alla punkter motvalls. Man är en stoppkloss. När vi kommer med förslag om en bättre fungerande arbetsmarknad så att fler kommer in av dem som i dag hålls ute är det nej. När vi kommer med förslag om att hitta en kompromiss på bostadsmarknaden, inklusive att fasa ut ränteavdrag och liknande, är det nej från Magdalena Andersson. Det är nej, nej och nej.

Man höjer skatten på jobb och företagande när de flesta är överens om att det kloka vore att göra en skatteöverenskommelse som sänker skatten kraftigt på detta.

Magdalena Andersson! Är du nöjd med att din och din regerings passivitet numera är förstasidesstoff?
(Applåder)

Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Man ska ha historien tydlig för sig, Emil Källström, och inte försöka förvanska. Vi bjöd in alla borgerliga partier till bostadssamtal för att kunna reformera den svenska bostadsmarknaden. Ni lämnade de samtalen. Det var ert val. Du vet också vad vi hade för samtal efteråt: om det fanns möjlighet att göra en uppgörelse med några färre partier om inte alla var med. Svaret från dig var nej.

Det är viktigt att veta vad en strukturreform är, för det är en djupt ideologisk fråga. Strukturreformer är inte vad som helst. Det är en sak för borgerliga politiker; det är något annat för socialdemokrater och vänsterpolitiker.

Vi genomför viktiga strukturreformer i budgeten för att stärka den svenska modellen, minska klyftorna och se till att alla människor kan komma i arbete. Vi genomför ett stort kunskapslyft så att vi får 20 procent fler yrkesutbildningsplatser i Sverige. Det är en stor och viktig strukturreform. Vi genomför Skolkommissionens förslag för att stärka likvärdigheten i skolan och avsätter 6 miljarder kronor till detta från och med 2020. Det är en mycket viktig strukturreform.

Vi säkerställer att den svenska modellen fungerar. Det är viktigt, för när vi tittar runt om i världen på vad som händer när klyftorna blir för stora ser vi att politiska krafter kliver fram som långsiktigt inte är bra för ekonomin och som leder till ökad protektionism.

Denna debatt ser vi runt om i världen, och där pekar man på den svenska modellen och vår struktur som en förebild för att vi lyckas kombinera hög sysselsättning, hög tillväxt och hög jämlikhet.

Det är denna struktur vi värnar i budgeten, till skillnad från Centerpartiet som vill sänka lönerna och höja hyrorna. Vart leder det? Inte till bra liv.
(Applåder)

Anf. 12 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Detta var ett innovativt grepp: Man tar relativt små budgetposter och döper om dem, och så har man löst problemet. Så kan man inte jobba.

Det är intressant att Magdalena Andersson nämner de bostadssamtal som faktiskt fanns. Man ska vara försiktig med att redogöra för vad som sägs bakom stängda dörrar. Jag kan konstatera att det runt bordet satt ett antal röda stoppklossar. Jag var inte en av dem.

Frågan är: Har alla fel – alla som säger att vi har en arbetsmarknad som måste moderniseras för att släppa in fler? Vi har en bostadsmarknad som måste liberaliseras och moderniseras för ökad rörlighet. Har de fel allihop?

Regeringen Bildt avreglerade stora delar av Sossesverige. Regeringen Persson sanerade tillsammans med Centerpartiet finanserna. Regeringen Reinfeldt gjorde det åter lönsamt att arbeta. Magdalena Andersson var i vägen för en högkonjunktur – det är inte något bra betyg på en regering. (Applåder)

Anf. 13 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är inte alla som tycker att sänkta löner, höjda hyror och ökade klyftor är den enda vägen framåt. Det finns ett antal intresseorganisationer, högerekonomer och högerpolitiker i Sverige som tycker det, men i resten av världen befinner sig debatten någon helt annanstans. I Davos var temat för mötet i februari i World Economic Forum, som inte direkt är någon vänstertankesmedja, inkluderande tillväxt. Det var det också på mötet i Internationella valutafonden, som inte heller är någon vänstertankesmedja.

Den internationella ekonomiska diskussionen gäller hur man kan för-ena hög tillväxt, hög sysselsättning och hög jämlikhet. Här sticker den svenska modellen ut som ett lysande exempel på hur vi kan skapa ett bra samhälle för alla. Det är precis denna svenska modell som vi stärker i budgeten. (Applåder)

Anf. 14 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Mitt i högkonjunkturen växer sig gruppen utsatta på svensk arbetsmarknad allt större. Nästa år kommer 300 000 människor att finnas i den gruppen – ofta unga som har hoppat av gymnasiet och nyanlända med kort utbildning som inte kommer in på arbetsmarknaden. Det är människor som inte har ett jobb att gå till och som saknar arbetsplatsens gemenskap och känslan av tillhörighet och sammanhang.

Vi ser nu framväxten av en ny underklass i Sverige där bidragsberoende riskerar att gå i arv. Det är vårt gemensamma ansvar som politiker att se detta samhällsproblem.

När finansministern i dag lägger sin budget på riksdagens bord ser vi en total avsaknad av reformer för att ge fler människor möjlighet att komma in på den svenska arbetsmarknaden. Vi ser inga initiativ för fler enkla, riktiga jobb. Vi ser inga initiativ för att göra det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete. Vi ser inga reformer som handlar om att ha höga förväntningar på att bidragstagare ska söka jobb och vara en aktiv del av de insatser som finns på arbetsmarknaden.

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Före valet lovade Socialdemokraterna att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet. Hur har det gått? Sverige faller i den europeiska jobbligan och ligger på 15:e plats, samtidigt som 300 000 människor befinner sig utanför arbetsmarknaden och knackar på och vill komma in.

Trots att regeringen har en mycket mer optimistisk syn på om jobben ska växa till än vad alla oberoende experter har kommer ni att misslyckas med ert jobb mål. Magdalena Andersson! Hur känns det att bryta ditt löfte till svenska folket?

(Applåder)

Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är en omdefinition av ett löfte. Vi har sagt att vi ska nå målet till år 2020, men vi befinner oss inte där. Däremot ser vi att regeringens politik har haft effekt. Arbetslösheten har sjunkit, och över hälften av minskningen beror enligt beräkningar på regeringens politik.

Nästa år sjunker arbetslösheten under 6 procent, och 0,4 procentenheter av detta beror på regeringens politik. Ska vi tro på den prognosen eller inte? Ja, till skillnad från när Liberalerna satt i regeringsställning har vår regerings prognoser fallit ut och blivit verklighet när det gäller arbetslöshet.

Mats Persson säger att vi inte har några åtgärder för att människor ska komma i arbete. Det är helt enkelt inte korrekt. Vi har en rad åtgärder i budgeten och ett omfattande program. Det handlar om att bygga ut utbildningsplatser: 90 000 fler utbildningsmöjligheter för att människor ska kunna ta de jobb som arbetsgivarna, som skriker efter arbetskraft, har lediga.

Vi lägger om hela etableringsuppdraget för att det ska bli tydligare krav – inte som när Liberalerna satt i regeringsställning. Då hade man rätt till en etableringsplan, men nu har vi i stället tydliga krav på dem som är i etableringsfasen, på samma sätt som för andra arbetslösa. Bland annat inför vi en utbildningsplikt.

Därutöver går vi vidare med arbete för enkla jobb och ännu större stöd för kommuner som ser till att människor får arbeta extra i välfärden och bland annat hjälpa till i hemtjänsten.

Vi avsätter resurser för gröna jobb så att människor kan röja sly, underhålla våra naturreservat och reparera våra vandringsleder. Vi avsätter också pengar för att städa våra stränder.

Regeringen har alltså ett omfattande program för att människor som står långt ifrån arbetsmarknaden ska kunna komma in, även människor med funktionshinder – vi bygger ut Samhall och höjer lönebidragen. Alla som kan arbeta ska arbeta.

(Applåder)

Anf. 16 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Magdalena Andersson gör det klassiska misstag som är så lätt att göra när man är finansminister: man målar med vackra, fina penseldrag för att beskriva verkligheten men glömmer bort att nämna de 300 000 som inte befinner sig på den svenska arbetsmarknaden och som inte vill något hellre än att komma in och vara en del av arbetsplatsens gemenskap. Dem sviker du med din politik, Magdalena Andersson.

Nöjdheten blir tydlig när man säger: Vi gör alla dessa saker, och arbetslösheten sjunker. Men den sjunker inte tillräckligt snabbt, utan Sverige faller i den europeiska jobbligan. Vi ligger på femtonde plats, men när du började din resa låg vi på nionde eller tionde plats.

Det krävs 130 000 nya jobb för att nå ert arbetslöshetsmål, och ni skriver själva i er budget att ni inte kommer att nå det. Detta kan inte beskrivas som något annat än ett fatalt misslyckande.

Magdalena Andersson! Hur känns det att bryta ditt löfte till svenska folket?

(Applåder)

Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är allvarligt när du omtolkar våra valöften och använder det på ett aggressivt sätt, Mats Persson. Det är inte ett snyggt sätt att agera på i politiken. Vi har sagt att vi ska nå målet till år 2020.

Prognosen utgår från de åtgärder som ligger i budgeten. Om vi får förnyat förtroende kommer vi att fortsätta att komma med ytterligare åtgärder för att få ned den svenska arbetslösheten. Hittills har den sjunkit till drygt 6 procent, och prognosen för nästa år är att den kommer ned under 6 procent. Vi har en rad åtgärder för detta, och det är helt andra åtgärder än dem som Liberalerna och Mats Persson föreslår.

Han talar om att en ny underklass växer fram samtidigt som han vill att vi här i riksdagen ska lagstifta om att sänka lönerna, inte bara för nyanlända utan också för våra ungdomar. *Då växer det fram en ny underklass, särskilt som han samtidigt vill höja hyrorna.*

(Applåder)

Anf. 18 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det är mycket som ska hända enligt Magdalena Anderssons anförande. Det ena och det andra ska hända, men hon har ju haft makten under hela mandatperioden.

Tyvärr ser vi på område efter område förlorade år. Vi ser en vård som enligt regeringen, innan den tillträdde, höll på att gå sönder och som skulle vändas till världsklass. Denna vård har nu kraftigt ökande vårdköer och en mycket stor ojämlikhet. Vårdköerna kan inte pratas bort, utan de måste tas bort med rejäla åtgärder.

Vi skulle få se Europas lägsta arbetslöshet. Inte ens nu i brinnande högkonjunktur och med regeringens egna glädjesiffror är Sverige i närheten av målet. I stället ser vi en ökad tudelning och en arbetsmarknadspolitik som i flera stycken har havererat.

Vad vi inte ser är tillräckliga reformer som kommer till rätta med problemen, utan vi bygger bara ut det offentliga åtagandet i brinnande högkonjunktur med ett närmast oändligt antal utgiftsreformer. Detta leder till stora risker för överhettning. Framför allt rustar det inte Sverige ordentligt i goda tider för de sämre så att vården kan fungera, så att alla kan få en chans på arbetsmarknaden, så att äldres trygghet ökar och så att den som begår brott åker fast så att tilliten kan växa.

Jag tycker att regeringen inte riktigt fixar den grundläggande belysningen innan den plockar fram alla tomtebluss som lyser upp himlen för

stunden. Det flamar till lite grann, men när lågkonjunktorens skymning kommer har vi liksom bränt resurserna – de har flammats till.

Jag vill gärna ge Magdalena Andersson chansen att förklara sig på dessa områden. Vilka budgetförslag bedömer Magdalena Andersson att hon har lagt fram som kraftigt har minskat tudelningen på arbetsmarknaden, som har kortat vårdköerna och som har ökat tillgången på äldreboenden i Sverige?

(Applåder)

Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag talar naturligtvis om vad som ska hända och om det som finns i denna budget. Det är inte en årsredovisning som vi talar om utan de reformer som vi har för nästa år. Jag tror faktiskt att det är det som riksdagen förväntar sig att jag ska berätta om också.

Jakob Forssmed frågar vad vi har gjort för att minska tudelningen på arbetsmarknaden. Det som vi har gjort och som är viktigt, vilket också är någonting som svenskt näringsliv efterfrågar, är att se till att fler människor får den utbildning som krävs för att de ska kunna komma i arbete och ta något av alla de jobb som är lediga. Vi bygger kraftigt ut yrkesutbildningarna, så att fler ska kunna utbilda sig till vårdbiträde, barnskötare, rörmokare, byggnadstekniker, verkstadsmekaniker och alla de yrken där vi behöver fler människor som arbetar. Vi gör också en mycket omfattande utbyggnad av den kvalificerade yrkesutbildningen.

Dessutom satsar vi stort på bostäder, så att människor ska kunna flytta dit där jobben och utbildningarna finns. Vi har gjort en omfattande upprustning av infrastrukturen, där vi satsar mycket på järnvägsunderhåll. Vi har också avsatt stora pengar för en stor infrastrukturplan som kommer att presenteras under våren.

Vad gör vi för att korta vårdköerna? Här har vi satsat en hel del resurser på sjukvården. Bland annat har vi satsat pengar på förlossningsvården men också på barn- och ungdomspsykiatrin. Nu gör vi den största vårdsatsningen i modern tid. Jag hade önskat att den skett tidigare under mandatperioden, men eftersom vi ärvde 60 miljarder i underskott från den tid då Jakob Forssmed jobbade i Regeringskansliet har det inte varit möjligt förrän nu i denna budget. Men det är en mycket omfattande satsning. Därutöver gör vi en satsning särskilt på äldreboenden i det bostadspolitiska program som regeringen lanserade i budgeten för två år sedan, om jag minns rätt.

(Applåder)

Anf. 20 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! En anledning till att jag uppehåller mig vid detta är att jag undrar varför man ska tro på er. Vårdköerna har alltså ökat dramatiskt under er tid. Magdalena Andersson säger att det inte har varit möjligt att åtgärda detta tidigare. Ni avskaffade kömiljarden, som på allvar satte fokus på vårdköerna i Sverige. Det var er första åtgärd som ni vidtog när ni tillträdde. Var det helt nödvändigt att göra det?

Uppfyllandet av vårdgarantin har gått från 89 till 76 procent under dessa år. Det handlar om vårdköerna.

Varför ska vi tro på er när det gäller arbetsmarknaden? Traineejobben – ert största löfte – lägger ni nu ned. Detta har inte fungerat. De skulle nå

de grupper som står utanför arbetsmarknaden. De moderna beredskapsjobb som ni lovade är så få och så moderna att man knappt vet om de finns. Det är liksom postmoderna beredskapsjobb.

Så här kan jag fortsätta om område efter område.

Äldreomsorgen nämndes inte i statsministerns regeringsförklaring. Ni har 12 miljarder till äldreomsorgen som gäller fallprevention. Det är bra. Men det saknas ett perspektiv för att lösa dessa problem.

Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Traineejobben var avsedda för ungdomar med gymnasieexamen. Det som har hänt under dessa tre år är att detta är en grupp som numera får jobb på den ordinarie arbetsmarknaden. Och det är dumt att ha arbetsmarknadspolitiska insatser för ungdomar som redan har jobb.

Vad gäller kömiljarden fanns det en ganska bred uppfattning i riksdagen om att den inte fungerade. Den fanns med för att just putsa statistiken. Det gjordes vissa ingrepp, men de som hade mer komplicerade vårdbehov fick inte stöd. Det är inte så vi ska använda våra pengar. När det nu finns resurser ser vi därför till att göra den största sjukvårdssatsningen i modern tid. Kvinnor ska vara trygga när de är gravida, våra äldre ska vara trygga också när de har komplexa behov och vi satsar stort på barn- och ungdomspsykiatri. Alldeles för många unga tjejer mår inte bra och får inte det stöd som de behöver. Det ska vi se till att de får.

(Applåder)

Anf. 22 ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! I förra veckan presenterade Stefan Löfven sin fjärde regeringsförklaring som statsminister. Det fanns åtskilligt där som alla kan hålla med om: Det ska löna sig att arbeta, vården ska finnas när du behöver den och organiserad brottslighet har ingen plats i vårt samhälle.

Detta är bara några allmänna önskemål om landets tillstånd från landets statsminister.

I dag är det Magdalena Andersson som för fjärde gången lägger fram regeringens budgetproposition. Då ska politiken gå från fluffiga ord till konkreta siffror i excelark. Men skillnaden mellan högtidstalen och tabellerna är stor. Här saknas nämligen fokus och prioriteringar. I denna budget finns inga stora grepp. Här finns inga genomgripande reformer, som Emil Källström påpekade. Här finns inte ens en seriös analys av Sveriges mest grundläggande och svåra problem. Däremot finns det någonting annat, nämligen väldigt mycket pengar att spendera. Det är 40 miljarder ett enda enskilt år – ett valår ska tilläggas, om någon inte hade uppfattat det. Sedan växer detta till 60 miljarder och 70 miljarder kommande år.

Jag håller med finansministern om att det går bra för svensk ekonomi just nu. Vi tackar den internationella högkonjunkturen för det. Skatteintäkterna blir då stora i ett land med höga skatter. Arbetslösheten sjunker då i ett land med stor exportindustri.

Men denna situation har vi alla varit i förut. En del av oss minns det glada 80-talet och därefter it-yrans runt millennieskiftet. Men då måste man också komma ihåg 90-talets krisår med 500 procents ränta, it-kraschens konkurser och nu senast den globala finanskrisen.

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Vi vet egentligen att inga goda tider varar för evigt. Vi vet också att det är under de goda tiderna som man måste rusta sig för de sämre tider som kommer att komma.

Regeringen väljer ändå att genomföra den största utgiftsexplosionen sedan det moderna budgetregelverket infördes – större utgifter än på decennier och mindre sparande än vid tidigare högkonjunkturer. Och i stort sett alla seriösa bedömare varnar för precis denna situation.

Regeringen rustar sig själv för valår, men den rustar inte svensk ekonomi.

(Applåder)

Herr talman! Regeringen kör fort, som analogin har blivit, och den kör utan säkerhetsbälte. Det kan gå bra, men oroväckande många ekonomer tror inte det.

Professor John Hassler, som tidigare ledde Finanspolitiska rådet säger: Vi gasar mer än vår bil egentligen klarar av.

Assar Lindbeck är inne på samma spår. Man gasar på och säger: Vad fort och fint det går. Men man tittar inte på de långsiktiga strukturella problemen som finns.

Det händer inte att jag varje dag refererar vad den förre finansministern och statsministern Göran Persson har sagt, trots att han är sörmlänning. Han säger: Skulle ekonomin vika nedåt, då kommer det att bli skarpt läge för de offentliga finanserna.

Min första grundläggande kritik gäller alltså vad regeringen gör. Regeringen är oförsiktig och satsar allt på att det aldrig blir kris och lågkonjunktur en gång till.

Min andra kritik gäller tvärtom vad regeringen *inte* gör. I budgeten finns ingen idé om hur jobben ska bli fler, hur utanförskapet ska brytas eller hur decennier av misslyckad integration ska vändas till sammanhållning. I stället möts vi av ett helt oöverskådligt plotter av subventioner till släktforskning, till elcyklar och – bäst – till Bolunds bäversafari. Det handlar också om nya och högre bidrag, höjda skatter på jobb, på företag och nu till och med på helt vanligt långsiktigt sparande.

Bristen på politik för fler jobb blir plågsamt tydlig när regeringen avbryter sin egen flaggskeppsatsning, nämligen traineejobb. Det här är vårt allra viktigaste vallöfte, sa statsministern i augusti 2014.

Efter tre år och 600 miljoner kronor har vi nu resultatet: 52 jobb – 11 miljoner kronor per jobb. Det är ett sådant monumentalt slöseri med skattebetalarnas pengar och tålmod.

Herr talman! Ekonomin går bra, men samhället mår inte bra. Exempelen är många. Förlossningsvården är i kris, och sjukvårdsköerna växer igen. Våldtäktsanmälningar hamnar på hög för att morden har blivit så många. I mitt Sverige är en av statens riktiga kärnuppgifter att lösa mord och jaga våldtäktsmän. Alltför många svenskar lever trots de goda tiderna på bidrag i stället för av eget arbete – för att vara precis är det 892 000 personer – och det tar nio år innan ens hälften av de nyanlända har fått något slags jobb att gå till.

Samtidigt i Sverige slänger vi bokstavligt talat ut invandrare som jobbar i svenska företag. Snart verkar den enda möjligheten att faktiskt få stanna i Sverige vara att man kan bevisa att man *inte* kan försörja sig själv. Detta är en huvudlös politik. Sverige slits isär och blir alltmer tudelat. Det

hotar den jämlikhet, den sammanhållning och hela den tilltro till det politiska systemets förmåga som är ett svenskt adelsmärke.

I detta läge driver regeringen tondövt sin politik rejält åt vänster. Det är en ödets ironi att Vänsterpartiet nog aldrig skulle ha fått lika mycket inflytande i en regering som man nu har fått utanför, med ekonomisk-politisk vetorätt. Magdalena Andersson låter alltmer som Ulla Andersson, och det är ett dåligt tecken.

Sverige borde nu fokusera på tydliga reformer som tar tag i svåra problem. Jag vill nämna fyra områden.

För det första: Om inte statens kärnfunktioner är starka kommer samhället att bli svagt. Om inte polisen respekteras kommer gängkriminaliteten att vinna. Detta får faktiskt helt överskådliga konsekvenser.

För det andra: Integrationen är vår ödesfråga. Många misstag har begåtts under lång tid och av flera regeringar. Vi är många som har skäl att vara ödmjuka inför detta. Därför har vi nu ett gemensamt ansvar att göra om och göra rätt. Men det går inte att lösa integrationsproblemen genom att tiga, blunda och inte prata om dem. De försvinner inte för att man uttrycker plattityder som ”I vårt land konkurrerar vi inte med låga löner utan med kunskap!” när det finns tiotusentals i vårt land som inte har den kunskapen över huvud taget.

Det hjälper dock inte heller att peka finger åt människor som har sökt sig till vårt land och nu faktiskt lever här. Varje människa är i grund och botten en tillgång med fullt ansvar för sig själv och delat ansvar för vårt samhälle.

Då ska man inte ropa att allt ändå kommer att gå åt skogen och att det är kört, för det är det inte alls. Vi äger själva vårt öde i Sverige. Men vi måste stolt stå upp för det samhälle vi har ärvt gemensamt och ställa krav på alla som bor här att vårda och utveckla Sverige. Vi måste ställa krav på att alla anstränger sig och gör rätt för sig. Man ska inte begå brott, inte bidragsfuska och inte skattefuska. Väljarna bör också ställa krav på oss här inne att öppet och ärligt diskutera hur vi återuppbygger tilltron till Sverige som ett land av både rättigheter och skyldigheter. Den krackelerar just nu.

För det tredje: Värna arbetslinjen och våra svenska entreprenörer! Ingenting är så viktigt för Sveriges framtid som att belöna det som skapar arbete i framgångsrika och växande företag. Ja, vi behöver enklare jobb för den som kan jobba men saknar utbildning. Vi behöver enklare jobb för att den familjens barn ska växa upp i ett hem där föräldrarna går till jobbet och inte till socialkontoret.

Framför allt behöver vi dock mer avancerade jobb – jobb som alla verkligen inte alls kan utföra. Eller som en god vän sa till sin sextonåring, som likt min skulle välja gymnasieprogram: ”Älskling, välj precis vilken utbildning du vill! Välj vad hjärtat är fyllt av – så länge det inkluderar matematik, datavetenskap och kinesiska.” Vi behöver lite mer av den inställningen i Sverige.

Slutligen måste vi återupptäcka någonting riktigt viktigt: Politiken varken kan eller ska syssla med allt. Vissa saker är helt enkelt viktigare än andra saker. Politiken måste fokusera och sköta sina kärnuppgifter riktigt väl, och regeringen gör nu precis tvärtom – satsar på allt men missköter det mest grundläggande.

Herr talman! Problemen i Sverige är stora, men jag är övertygad om att de går att lösa. Domedagsprofeterna på 90-talet fick helt fel, inte för att

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

läget inte var allvarligt utan för att vi till slut tog oss i kragen och gjorde det som måste göras. Jag är alltså optimist. Det finns skäl att vara orolig i Sverige, men det finns inte skäl att förklaras av oro. Det är bara vi som kan lösa våra egna problem, och vi har gjort det förr. Nu är det faktiskt dags igen.

(Applåder)

Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Moderaternas tidigare partiledare konstaterade när hon avgick att Moderaternas problem inte kommer att lösas enbart genom ett byte av partiledare. Hon menar i stället att Moderaternas problem är den moderata politiken. Men när jag hör Ulf Kristersson är det tydligt att Moderaterna efter tre år i opposition håller fast vid samma gamla politik som man förde under åtta år i regeringsställning. Det är en politik som ledde till ökade klyftor och ett underskott i statsfinanserna på 60 miljarder kronor.

Sedan Ulf Kristersson blev en del av Moderaternas partiledning har det dock skett tre omprövningar:

1. Moderaterna vill nu samarbeta med ett extremt högerparti med rötter i nazismen.
2. Man vill bryta sönder den svenska arbetsmarknadsmodellen genom att riksdagen ska lagstifta om att sänka människors löner.
3. Man vill tillsammans med Sverigedemokraterna överge den ordnade budgetprocessen.

Jag tänkte ställa en fråga om den sista punkten. Det var nämligen det ni gjorde i det särskilda yttrandet i finansutskottet i juni, Ulf Kristersson. Ni hotade med misstroendevotum om regeringen inte drog tillbaka tre skatteförslag.

Detta är en farlig väg som riskerar att leda oss tillbaka till den ordning som rådde före 90-talskrisen – och som skapade 90-talskrisen. Det är klart att det är enkelt att i denna kammare hitta hoppande majoriteter för att öka utgifterna eller sänka skatterna, men det är svårare att hitta majoriteter för ansvarsfulla finansieringsförslag. Det är därför vi har en ordnad och samlad budgetprocess i Sveriges riksdag. Den har tjänat Sverige väl, men nu vill ni och Sverigedemokraterna kasta den överbord.

Vad tänker Ulf Kristersson att det gör med förtroendet för Sveriges statsfinanser och svensk ekonomi om hoppande majoriteter driver igenom skattesänkningar och utgiftsökningar enligt den ordning ni nu har skapat?
(Applåder)

Anf. 24 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Först och främst innebar de åtta alliansåren grundläggande förändringar i svensk politik som inte ens ni själva har vågat återställa, Magdalena Andersson. Ni pratar mycket om det – ni låtsas att ni är emot jobbskatteavdragen och drar en enda slutsats av det: Nu kan ni äntligen sänka en enda skatt, nämligen den för pensionärer. Men ni vågar inte höja skatten för alla dem som går till jobbet på dagarna så mycket som ni skulle vilja.

Anledningen är att det fungerade. Allting talar för att det fungerade. Sverige hade världens högsta beskattning på vanliga inkomster, och vi sänkte den beskattningen. Nu måste vi sänka skatten för världens högst beskattade låginkomsttagare om fler ska kunna komma in. Ni vet att detta i grund och botten är rätt politik, men ni är förhindrade av Vänsterpartiet att driva den politiken.

Jag skäms inte ett ögonblick för att vi hade Europas mest välskötta offentliga finanser under den värsta krisen sedan 30-talet. Ingen gör allting rätt, men det gjorde vi riktigt bra.

(Applåder)

Jag måste allvarligt och ärligt säga att finansministerns helt nya intresse för budgetregelverk är fascinerande. Det finns en enda nu levande finansminister i det här landet som aktivt och brutalt har brutit mot den praxis som fanns, och hon heter Magdalena Andersson. Med berätt mod bröt hon ut en skattefråga ur budgeten – lyfte ur den mot bättre vetande – och lät en ny majoritet fatta ett annat beslut. Finansministern vet exakt vad jag pratar om; ingen annan har över huvud taget prövat detta.

Därefter skapades ett mått av harmoni när vi insåg att det där inte var bra och att vi inte ska göra så. Vi gick in i en budgetprocessutredning som verkade enig – till häromdagen, när Socialdemokraterna plötsligt och utan förvarning inte vill enas om att vi ska ha strama budgetregelverk som skyddar budgetprocessen. Om ni skyddar budgetprocessen på er sida, Magdalena Andersson, kommer vi att göra det på vår sida!

(Applåder)

Anf. 25 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det finns en stor skillnad mellan vad som hände i kammaren 2013 och det ni gjorde i våras, 2017, Ulf Kristersson. Det är att socialdemokrater, som alltid tar ansvar för statsfinanserna, stoppade en skattesänkning. Ni ville skuldsätta hela svenska folket för att sänka skatten för dem som tjänar mest. Vi stärkte statsfinanserna. Vi skulle aldrig någonsin ha gjort detta om det hade försvagat statsfinanserna, för socialdemokrater tar alltid ansvar.

Varför går vi inte vidare i Budgetprocesskommittén? Det den gör är att laga lite grann, några små hål i skrovet, vad gäller budgetprocessen, medan det ni gjorde i juni var att riva sönder och göra ett stort hål i fören. Ni öppnade upp för hoppande majoriteter genom att med hot om misstroendevotum tvinga igenom skattesänkningar och utgiftshöjningar. Det är att totalt bryta sönder den samlade och ordnade budgetprocessen.

Vad kommer detta nya sätt att hantera budgetordningen att betyda för förtroendet för den svenska ekonomin?

(Applåder)

Anf. 26 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Om finansministern på allvar menar att ni vill ha regelverk som båda sidor ska leva efter – stabila spelregler som gör att vi alltid har skyddade och hederliga budgetar där inkomster och utgifter följs åt – har ni sista chansen att ändra er till ett ställningstagande som gör att vi kan tro på er. Fram till dess kommer vi inte att tro på er. Om Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna gemensamt enas i en sådan fråga kan ni enas i alla möjliga konstiga utgiftsfrågor också.

Dessutom: Det är inte så att det vi gjorde i våras bröt sönder en enda budgetfråga över huvud taget. Vi påpekade stillsamt men tydligt att den här regeringen är en minoritetsregering. Om en minoritetsregering inte tolereras av majoriteten i parlamentet har minoritetsregeringen problem – inte parlamentet. Ni valde att rätta er efter det. Det gjorde ni rätt i.
(Applåder)

Anf. 27 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! För den som ogillar förändring kan en genomgång av Moderaternas senaste ekonomiska politik kännas betryggande. Den består av en uppvisning i gammelmoderata förslag på skattesänkningar som främst gynnar höginkomsttagare och motverkar en aktiv klimatpolitik. Moderaterna har uppenbarligen inte lärt sig av sina tidigare misstag som ledde till underskott i statsfinanserna och åtta år av nedprioriterad miljöpolitik.

Exempelvis motsätter sig partiet att transportsektorn ska betala mer av sina miljökostnader – detta trots att både EU-kommissionen och OECD i sina granskningar av Sveriges miljöpolitik pekar på transportsektorn som en av de största utmaningarna för Sverige när det gäller att nå våra klimatmål.

Moderaterna försöker i stället att aktivt motarbeta arbetet med vägsliktageavgift och flygskatt. Som grädde på det moderata utsläppsmoset vill partiet dessutom sänka bensinskatten. De vill nu kanske också höja farten på svenska vägar, vilket ökar utsläppen ännu mer, och lägga beskattning på tågen.

Det kan tyckas anmärkningsvärt att Moderaterna bortser från det akuta läge världen står inför, men egentligen följer det bara samma prioriteringar som Moderaterna alltid tycks ha gjort: Det överordnade politiska målet i alla lägen är sänkta skatter.

Vad som sticker ut är att Moderaterna beskriver sina förslag som motsatser. Exempelvis talar de om att sänka skatten för dem med lägst inkomst samtidigt som de vet att nämnda skattereform ger mer för dem som har mer. I sin senaste budgetmotion hävdar Moderaterna att det är en viktig princip att förorenaren ska betala. Det håller vi med om. Men sedan lägger de fram en politik som kommer att göra det svårt att uppnå miljömålen. Med detta svar på denna utmaning verkar de motsätta sig åtgärdsförslag som läggs fram.

I vilket fall tycker Moderaterna att det är rimligt att förorenaren ska betala mer i Sverige? Och exakt vad i er ekonomiska politik kommer att föra oss närmare och uppnå miljö- och klimatmålen?

(Applåder)

Anf. 28 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Först vill jag bara stillsamt påpeka att så länge det finns några i riksdagen som alltid vill höja alla skatter och som aldrig bryr sig om hur detta påverkar företag och företagare är jag stolt över att vara vakten som alltid verkar för motsatsen – vakten som stoppar skattehöjningar, värnar företagare och värnar människor som vill jobba. Någon måste också ta på sig väktarens uppgift.

Det andra är att jag tycker att Janine Alm Ericson gör en felaktig beskrivning. Under vår regeringstid ägnades en oändlig möda åt att göra sådant som var effektiva miljöutsläppsminskningar, det vill säga effektiva

insatser som inte skulle slå specifikt mot svensk konkurrenskraft utan fungera internationellt.

Miljöförstöringen är ju, som Janine Alm Ericson vet bättre än många, genuint internationell. Då handlar det mycket om att bidra till innovation, teknologi och internationella överenskommelser. Det handlar om att göra sådant som på allvar har långsiktiga effekter och inte sådant som systematiskt försämrar för just svenska företag och svenska människors möjligheter här.

Jag tycker genuint illa om det som pågår i ett antal länder nu. I USA är det väldigt tydligt, och detta finns också i europeiska länder. Politiken går där in och försöker att entydigt använda politiska medel för att skydda inhemska sektorer och egna företag. Det där är inte bra. De flesta någorlunda genomtänkta liberaler i alla möjliga konstellationer förstår att det är en dålig långsiktig utveckling. Så ska vi inte göra.

Men det är något helt annat att aktivt och avsiktligt gå in och försämra för just svenska företag, att införa en flygskatt som försämrar för just svenska bolags förmåga, att införa bonus-malus på det sätt som ni tänkt göra och som siktar just på Volvo och att använda resolutionsavgifter som siktar just på banker i Sverige. Det är dålig politik, som driver företag ut ur landet utan att gynna miljön över huvud taget.

(Applåder)

Anf. 29 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag märker att Ulf KristerSSon vill värna mycket, men det gäller inte miljön. Jag vill då tala lite om grön skatteväxling, för ni var det enda parti som inte stödde utredningen om grön skatteväxling på 90-talet. Ni ledde den regering som avbröt den framgångsrika gröna skatteväxling som har gjort Sverige till ett föregångsland internationellt. Denna skatteväxling var inte tänkt att stanna på den låga nivå där ni avbröt den utan på en hög nivå. Det skulle ha sänkt utsläppen mer och gjort vår ekonomi mer konkurrenskraftig.

Nu vill ni göra om samma misstag om ni kommer till makten igen. Jag hade gärna sett en stor grön skatteväxling under den här perioden, men vi ärvde 60 miljarder i underskott från dig och dina kollegor, Ulf KristerSSon. Detta underskott behövde vi först täppa till.

Sammanfattningsvis: Kan inte Moderaterna, när vi pratar grön skatteväxling, vara snälla att sluta prata som om de brydde sig om miljön på en hög nivå när de egentligen gör det på en låg nivå?

Anf. 30 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Tvärtom – vi bryr oss om miljön väldigt mycket. Men vi har inte era grundläggande utgångspunkter. Vi tror att teknologi, innovation, marknadsekonomi och frihet är viktiga också för miljön. Sedan förstår vi att allting inte löser sig självt automatiskt.

Min gode vän Emil Källström brukar påpeka att grön skatteväxling betyder att man höjer skatten på vissa saker och sänker skatten på andra saker. Det ger inte carte blanche för att använda miljö som svepskäl för att höja skatten på allting.

Jag tycker att ni försämrar er egen goda vilja genom att alltid hamna i ett sällskap som bortser från hur det ska gå för företag som skapar syssel-

sättning och skatteinkomster och som också skapar den tekniska innovation som också miljön ytterst har stor glädje av. Ni borde hamna i bättre sällskap.

(Applåder)

Anf. 31 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag förstår att Ulf Kristersson hotar med Vänsterpartiet. För en moderat är väl ekonomisk jämlikhet lika allvarligt som en allergi-chock är för andra. Jag tycker ändå att du gav dig själv en fin titel, Ulf Kristersson: vakt mot ekonomisk jämlikhet. Det kan vara fint att vara om man är moderat.

Jag tänkte ta upp taket i sjukförsäkringen. Vi är glada att denna höjning har kommit till stånd, för inkomstrelaterade försäkringar är viktiga för tryggheten men också för den svenska modellen. Vi vill ha inkomstrelaterade försäkringar – i det här fallet sjukförsäkring – som ger ekonomisk trygghet och som går att lita på.

Men det tycker inte Moderaterna. De menar i stället att fler nu kommer att sjukskriva sig. För dem är höjd sjukpenning lika med ökad sjukfrånvaro. Moderaterna menar alltså, och tror på fullaste allvar, att människor som tjänar 30 000 kronor i månaden sitter hemma på sängkanten på morgonen och tänker: Aha, nu får jag en femtiolapp mer än förra gången jag var sjuk, så jag stannar hemma i dag och sjukskriver mig från jobbet!

Jag tycker att detta säger det mesta om Moderaternas människosyn. Ni sa samma sak när stupstocken avskaffades. Sjuktalet skulle öka när inte politiker längre fick bestämma hur lång tid folk skulle vara sjukskrivna. Men sjuktalet minskade. Ni sa samma sak om a-kassan när den höjdes. Då skulle fler bli arbetslösa. Det blev tvärtom. Jag tycker att det mesta av det jag tar upp visar vilken människosyn ni har. Men ni nöjde er ju inte med att konstatera att fler nu skulle sjukskriva sig av ren illvilja. Ni kallade också försäkringen mycket medvetet för bidrag. Jag undrar varför.

Varför anser Moderaterna att sjukförsäkringen är ett bidrag? Varför misstror ni människor på det sättet och säger att de kommer att sjukskriva sig av ren illvilja? Varför tror ni att människor blir sjuka av att kunna känna ekonomisk trygghet vid sjukdom?

(Applåder)

Anf. 32 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är inte svårare än så här: Med en regering som alltid vill höja skatter och som har så otroligt bra hjälp av partner att alltid höja skatter måste någon ta på sig den otacksamma men viktiga uppgiften att stoppa detta. Det är ett slags ekonomiskpolitisk renhållningsuppgift vi har.

Det kan inte bara vara personer som vill höja skatten och ta människors pengar ifrån dem som alltid dominerar svensk politik. Någon måste säga: Det är i grund och botten dina pengar. Vi tror att du vet bättre än politiken vad du vill använda dina pengar till. Vi har stor respekt för att du måste avstå från en del pengar, för vi har gemensamma viktiga angelägenheter att sköta också. Vi är ödmjuka inför att det är dina pengar vi tar till våra gemensamma uppgifter. Vi missköter inte dessa pengar. Vi är måna om att de pengar som du lägger till det gemensamma används så bra som det över huvud taget är möjligt.

Det finns inga gratis pengar. Det är människors surt förvärvade pengar vi talar om. Att ni på den andra sidan inte begriper detta är ingen nyhet för mig. Dessbättre förstår väldigt många andra människor precis det här.

Låt oss gå tillbaka till sjukpenningen. Jag tror att du talar mot bättre vetande, Ulla Andersson. Men jag tror att du har lite bättre koll än vad du antyder på vad vi har lärt oss de senaste decennierna. Vi vet i dag, och det är väl belagt, att det är en kombination av ekonomiska incitament, regelverk och stöd som får människor att lämna sjukförsäkring och gå tillbaka till ett arbete efter förmåga. Detta är väl belagt.

Ingen stannar hemma bara för att det finns en sjukpenning som har höjts eller som har sänkts. Men sammantaget kommer fler människor att gå till jobbet om det lönar sig bättre att arbeta än att vara sjukskriven. Det är väl belagt att det är på detta sätt.

Det betyder inte att en enskild person missbrukar detta, men systemen ska vara hållbara över lång tid. Och det fanns uppenbara problem, vilka vi rättade till.

(Applåder)

Anf. 33 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! De flesta människor förstår att alla kan bli sjuka en dag och att man då behöver ekonomisk trygghet. Men detta verkar Moderaterna inte förstå. De har med en precisionsskärpa föreslagit besparingar på 4 ½ miljard kronor detta år på sjuka människor. Jag tycker att det snarare verkar som om Moderaterna ser som sin uppgift att missköta sjuka människor.

När Ulf Kristersson var socialförsäkringsminister sa han något som var väldigt symtomatiskt för en moderat: Jag tycker att psykiskt sjuka människor ska sluta dega hemma i soffan och gå och jobba i stället.

Sådana uttalanden visar på hur ni i Moderaterna ser på våra gemensamma försäkringssystem och på sjuka människor. Just att ni när taket i sjukförsäkringen höjs talar om att människor kommer att bli mer sjuka och vara hemma säger mycket om er människosyn. Jag tycker faktiskt att inkomstrelaterade försäkringar är värda att försvara. Människor ska kunna vara sjuka och kunna känna ekonomisk trygghet. Den svenska modellen är väl värd att försvara.

Anf. 34 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tappar väldigt sällan talförmågan här inne. Men detta är djupt ovärdigt. Så där har jag aldrig sagt. Om du, Ulla Andersson, har läst det här i någon kommunistblaska var det fel redan där. Jag skulle aldrig säga så. Jag har djup respekt för människor som är psykiskt sjuka, men jag vill att de ska komma tillbaka till arbetet. Det här är bara djupt ovärdigt.

(Applåder)

Anf. 35 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Det är väl lite av en konst i politiken att ta åt sig äran för det som fungerar bra men slå ifrån sig ansvar för sådant som fungerar mindre bra. Finansministern är härvidlag inget undantag. Det faktum att vi befinner oss i en högkonjunktur är tydligen regeringens förtjänst. Det går givetvis emot expertmyndigheterna, inte minst Konjunkturinstitutet, som förklarar detta med helt andra, främst globala, faktorer.

Låt oss bryta ned siffrorna lite grann bara för att få perspektiv. I en högkonjunktur är bnp-tillväxten stark. Det samlade värdet av producerade varor och tjänster ökar. Gott så. Men om man ser det per capita – bnp-tillväxten uppdelad per person – visar sig helt andra siffror.

Faktum är följande. Bnp-tillväxten per capita är mindre än hälften så hög som bnp-tillväxten i stort. Det betyder att mer än hälften av vår bnp-tillväxt förklaras av en ökad befolkning. Det beror inte på exempelvis teknologiska landvinningar, innovationer eller högre produktivitet i största allmänhet utan kort och gott på en ökad befolkning.

Bnp ensamt säger i sig givetvis ingenting över huvud taget om det faktiska välståndet i en ekonomi. Bnp per capita är heller inte ett perfekt mått, men det säger i alla fall någonting om det faktiska välståndet. Och därvidlag har Sverige haft en sorglig utveckling. Det gäller inte bara med nuvarande regeringen utan också med den föregående.

Låt mig ta ett annat exempel. Vi kan titta på det som kallas konsumentreallöner. Det är den löneutveckling som löntagarna har haft och som inte bara är justerad för inflation utan även för skatter. Det är alltså den faktiska köpkraften hos löntagarna. Man måste gå tillbaka till 90-talets åtstramningspaket för att hitta en så svag utveckling i konsumentreallönerna som vi upplever just nu. Detta sker alltså mitt i brinnande högkonjunktur, då lönerna om något borde öka.

Detta förklaras givetvis av skatthöjningar och åter skatthöjningar på vanligt folks arbete. Poliser, rektorer, tandläkare, barnmorskor, gruvarbetare och sopåkare är rika och räknas som höginkomsttagare enligt regeringen. Men om man har en familj att försörja och kanske ett bostadslån på 2, 3 eller till och med 4 miljoner kronor som ska betas av varje månad blir marginalerna inte överdrivet stora.

Herr talman! För ett tag sedan satt jag och flera andra här i kammaren i en parlamentarisk kommitté för att utreda det så kallade överskottsmålet, vilket är en bärande del i det finanspolitiska ramverket. Regeringen ville avskaffa det helt och hållet för att kunna sätta sprätt på mer pengar i dag på bekostnad av framtida generationer. Jag var helt emot detta, men en majoritet i kommittén landade så småningom i en kraftig ambitionssänkning av överskottsmålet.

Trots denna sänkning och trots högkonjunktur kommer regeringen inte att lyckas nå upp till överskottsmålet under mandatperioden. Förklaringen till detta är såklart ofinansierade reformer. Man gör helt enkelt av med mer pengar än vad man har.

Herr talman! Jag är glad över att vi sent omsider lyckades sätta stopp för regeringens planer att gå vidare med ännu större skatthöjningar för vanliga löntagare och för småföretagare i allmänhet. Jag måste säga att jag häpnar över finansministerns uttalande om försämringar i 3:12-regelverket, som är det regelverk som styr möjligheten att ta ut utdelning i relation till lön. Detta skulle, enligt finansministern, enbart drabba dem som hänger vid Stureplan.

Jag har många bekanta som är egenföretagare och småföretagare. Tro mig, de sliter som djur. De kan i princip aldrig ta helg eller semester, och de har varken tid eller lust att hänga vid Stureplan. Även om de gjorde det har de faktiskt all rätt i världen att göra det. Det är möjligt att finansministern är felciterad. Om så är fallet vill jag ge henne chansen att rätta det.

Om så inte är fallet tycker jag att hon bör be om ursäkt till de hundratusentals småföretagare runt om i landet som sliter som djur för sina företag och som skapar jobb åt andra människor.

(Applåder)

Herr talman! Mer än hälften av dem som är arbetslösa består i dag av utrikes födda. Detta faktum i sig påminner oss på ett ytterst flagrant sätt om att vi har fört och att vi fortsätter att föra en extremt ansvarslös invandringspolitik.

Från regeringens sida försöker man ge sken av att vi har lagt oss på EU:s miniminivå, men faktum är att vi ligger kvar i toppskiktet. Vi har tiotusentals, kanske hundratusentals, människor som vistas illegalt i Sverige och som polisen har till uppgift att utvisa. Att det saknas resurser för detta är *en* sak. Det gör det, men det handlar inte enbart om resurser. Det handlar också om politisk styrning.

Bara ett par tunnelbanestationer härifrån har det pågått en manifestation. Människor som uppehåller sig illegalt i landet manifesterar för sin rätt att stanna i landet trots beslut om avslag. Vad tror ni att det då skickar för signaler att företrädare för regeringen, högt uppsatta statsråd, åker dit för att visa sitt stöd? Till och med ansvarigt polisbefäl säger: Givetvis hade vi kunnat genomföra det som kallas för inre utlänningskontroll, men hur hade det sett ut när företrädare för regeringen, som trots allt är polisens arbetsgivare, är på plats rent fysiskt för att manifesteras mot den politik som man själv för?

Vi måste få en ansvarsfull invandringspolitik på plats. Låt mig göra klart för dem som är tillräckligt enfaldiga att tro att det står mellan dem som vill ha öppna gränser och dem som vill ha stängda gränser att gränsen givetvis varken ska vara stängd eller öppen. Den ska vara kontrollerad. Är man högkvalificerad arbetskraftsinvandrare eller arbetskraftsinvandrare i något bristyrke ska gränsen givetvis vara öppen. Är man asylinvandrare från Danmark – eller Finland, som nu allra senast – ska den givetvis vara stängd. Det är inte konstigare än att man har en ytterdörr till sin lägenhet eller sitt hus.

Även om vi får detta på plats med en ny regering har vi stora utmaningar på arbetsmarknaden. Det är inte något som går att trixa bort i statistiken med hjälp av lite kreativ bokföring, vilket annars har varit Socialdemokraternas paradgren inom arbetsmarknadspolitik.

Arbetsförmedlingen ska i nuvarande form läggas ned och ersättas av helt andra aktörer – privata och andra. Den behöver konkurrensutsättas. De ineffektiva och oerhört kostsamma integrationsprogrammen ska läggas ned. Vi behöver få riktiga lärlingssystem på plats, där den som saknar gymnasieexamen ska kunna kombinera arbete med studier för att fullfölja sin examen. Detta måste göras attraktivt för arbetsgivaren och framför allt för det lilla företaget.

Vi ska sänka skatterna på arbete kraftigt. Detta kommer jag att återkomma till när vi presenterar vårt eget budgetförslag, herr talman. Vi ska återställa RUT-avdraget och helst utveckla det vidare, för det är enbart i Socialdemokraternas föreställningsvärld som det finns mindre värda arbeten. Framför allt ska vi koppla transfereringssystem och socialförsäkrings-system till medborgarskapet. Det är inte rimligt att andra staters medborgare ska försörjas av de svenska skattebetalarna.

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Herr talman! Det Socialdemokraterna och regeringen är i färd med att göra mot den svenska välfärden är direkt skamligt. I ett oerhört smutsigt och cyniskt spel har man tagit en hel bransch som gisslan under i princip hela den innevarande mandatperioden. Det här förestående angreppet, dels mot det fria företagandet, dels mot medborgarnas valfrihet, är i paritet med löntagarfonderna. Bra, populära och bevisligen välfungerande skolor kommer att tvingas till nedläggning. Man struntar fullständigt i att kring 340 000 skolelever som tillsammans med sina föräldrar har valt en skola inte kommer att ha den skolan kvar. När man går vidare med det här förslaget kommer också nästan varannan vårdcentral att hotas av nedläggning.

Det cyniska består inte i att man skulle tycka så här. I sig är det bara dålig politik, något som vi vid det här laget är vana vid. Det cyniska består i att man egentligen *inte* tycker så här men driver frågan ändå som en eftergift till kommunistpartiet därför att man för allt i livet vill behålla makten. Till dem som oroar sig över detta kan jag bara säga att det här förslaget inte kommer att passera den här kammaren. Not on my watch!
(Applåder)

I detta anförande instämde Mikael Eskilandersson, Olle Felten, Heidi Karlsson, David Lång och Markus Wiechel (alla SD) samt Patrick Reslow (-).

Anf. 36 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! I augusti meddelade de borgerliga partierna att man nu är överens om att man ska lagstifta här i Sveriges riksdag om att sänka lönerna och att människor ska ha lägre löner. När de borgerliga partierna presenterade det här förslaget var Oscar Sjöstedt väldigt entusiastisk inför detta.

Att lagstifta om löner är ett stort avsteg från den tradition som vi har i Sverige, där det inte är politiker som sätter löner. På svensk arbetsmarknad är det arbetsmarknadens parter som förhandlar om löner med varandra. Det är så den svenska arbetsmarknadsmodellen fungerar. I praktiken är det här förslaget ett första steg mot att avveckla den modell som väldigt länge tjänat Sverige och svenska löntagare väl.

För mig är det självklart att de människor som kommer till Sverige som nyanlända ska anpassa sig till hur det fungerar på svensk arbetsmarknad, snarare än att vi ska anpassa den svenska arbetsmarknadsmodellen till nyanlända. Men att lagstifta om sänkt lön är svårt att beskriva som något annat än att anpassa den svenska arbetsmarknadsmodellen till de nyanlända som kommer till Sverige.

Mina frågor till Oscar Sjöstedt är: Varför ska vi anpassa den svenska arbetsmarknaden till nyanlända snarare än att nyanlända ska anpassa sig till hur det fungerar i Sverige? Vem tjänar egentligen på det?
(Applåder)

Anf. 37 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag tänker inte stå här och försvara Alliansens politik. Det vore jättekonstigt. Däremot kan jag konstatera att det förslag som Alliansen presenterade har stora likheter med det förslag som vi under många år

har drivit. Vi kallar det för lärlingsjobb. Varför är Socialdemokraterna emot det?

Vårt förslag går ut på att den som saknar gymnasieexamen ska kunna fullfölja sin gymnasieutbildning i kombination med arbete. Jag tror inte att vi behöver uppfinna hjulet på nytt varje gång här i Sverige. Om vi tittar nedåt kontinenten och ser vilka länder som har lägst ungdomsarbetslöshet – Tyskland och Österrike framför allt – ser vi en stark korrelation med att det i de länderna är väldigt många som har tagit sin gymnasieexamen inom ramen för ett lärlingsprogram. I Sverige tror jag att andelen ungdomar som har pluggat på gymnasiet inom ramen för ett lärlingsprogram ligger någonstans i storleksordningen 7 procent. I Tyskland är det 44 procent. Jag tror inte att vi behöver uppfinna hjulet på nytt varje gång här hemma, utan vi kan titta på kontinenten och se vad som funkar där.

Jag tänker inte försvara Alliansens politik. Det får de göra själva. Men jag kan konstatera att deras förslag hade stora likheter med vårt förslag. Kan de jämka vissa bitar skulle det kunna finnas en majoritet i den här kammaren, och då skulle vi kunna driva igenom det.

I vårt förslag är det tydligt att det här ska kopplas till utbildning som leder till att man färdigställer sin gymnasieexamen. Vad gäller siffrorna för arbetsmarknaden finns det en väldigt stor diff mellan dem som har gymnasieexamen och dem som inte har det. Då måste vi hjälpa dem som saknar gymnasieexamen, för där sticker arbetslösheten ganska tydligt och påtagligt av jämfört med dem som har en examen eller har en ännu högre utbildning – där har vi väldigt låg arbetslöshet och inte lika stora utmaningar.

Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag ber inte Oscar Sjöstedt att försvara Alliansens politik. Jag ber Oscar Sjöstedt att försvara sitt eget uttalande. Oscar Sjöstedt var väldigt positiv till det här.

Det är uppenbart att Sverigedemokraterna inte ställer upp på att det ska vara svenska villkor och löner som gäller på den svenska arbetsmarknaden. Det är någonting som alla som jobbar i Sverige bör ha väldigt klart för sig.

Oscar Sjöstedts enda kritik mot allianspartiernas förslag var att man inte ville lagstifta om lägre löner för ännu fler grupper än nyanlända och ungdomar utan gymnasieexamen. Oscar Sjöstedt tyckte att vi skulle lagstifta om att många fler skulle få lägre löner, till exempel långtidsarbetslösa i glesbygd. Vilka fler är det, Oscar Sjöstedt, som ska få lägre löner i Sverige?

Anf. 39 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag vet inte om finansministern missförstår någonting. Har man en lön i dag är man inte aktuell för att börja enrollera sig i ett lärlingsprogram. Det verkar jättekonstigt. Det här är för dem som inte har jobb, det vill säga har noll i lön.

Det som jag har kritiserat – och den kritiken står jag fast vid – är att Alliansen har föreslagit en arbetsmarknadspolitik med olika regelverk för olika grupper beroende på ursprung.

Det tror jag principiellt är fel väg. Det är orättvist att göra så och säga: Du som är född där får det regelverket, men du som är född där får ett helt annat regelverk. Det ska vara lika. Det var min kritik.

I dag finns det inte jättemånga men ändå påtagligt många ungdomar som saknar jobb inte bara i glesbygd utan även i storstad. Ingen får lägre lön om den är arbetslös och börjar plugga färdig sin gymnasieexamen inom ramen för ett lärlingsprogram. Det är helt barockt. Jag förstår inte det. Finansministern måste ha missförstått.

Anf. 40 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Även om Oscar Sjöstedt valde att inte ta upp det i sitt anförande just nu har Sverigedemokraterna tidigare utmärkt sig som det parti framför andra som vill skära ned i kommunernas budgetar. Det vore rimligt om Sverigedemokraterna någon gång talar om vad i vård, skola och omsorg som de tycker att kommunerna ska skära ned.

Men det är inte bara välfärden som Sverigedemokraterna vill försvaga utan även miljö- och klimatpolitiken hör till de områdena. Här är man dock mer precis med vad man vill skära bort, nämligen 8 miljarder. Bland de 8 miljarderna går man också ned på den detaljnivån att man vill att SMHI ska bli av med 11 miljoner så att de inte längre ska kunna analysera klimat-effekterna för Sverige på ett ordentligt och vetenskapligt vis. Jag kanske borde överraskas. Men vi vet sedan tidigare att om det är något som förenar dem som inte vill ta klimatfrågan på allvar är det förnekelse. Om det är någonting som hotar förnekelse är det information baserad på vetenskap.

En av Sverigedemokraternas huvudparoller i deras antimiljöpolitik är att vi inte ska göra mer i Sverige. De tycks ha glömt bort att Sverige tidigare agerat som ett gott exempel och därmed påverkat miljöpolitiken långt utanför Sveriges gränser. Med tanke på att Sverigedemokraterna inte vill att Sverige ska gå före måste jag ändå fråga Oscar Sjöstedt om han tycker att det var fel att Sverige införde en koldioxidskatt på 90-talet.

Tycker Oscar Sjöstedt att vi även då skulle ha lutat oss tillbaka och låtsats som att klimatförändringarna kan vänta? Har Sverigedemokraterna egentligen några förslag som kommer att göra att vi i Sverige tar ansvar för våra egna utsläpp?
(Applåder)

Anf. 41 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Vi föreslår givetvis inga nedskärningar i den kommunala eller landstingskommunala välfärden. Vi kunde nu i veckan ta del av ett exempel på sådana typer av kostnader som följer av Miljöpartiets och regeringens politik. Nacka kommun köpte tre bostadsrätter åt en man, hans tre fruar och 16 barn för 14 miljoner kronor. Det är sådana typer av kostnader som inte uppstår med vår politik. Därför kan vi göra den typen av nedskärningar.

Jag misstänker att det var så i regeringens interna budgetförhandling att Miljöpartiet har drivit på för väldigt mycket. Det ska kosta så mycket som möjligt. Det viktigaste är att saker kostar, att det är dyrt. Vad som händer i andra änden är inte lika viktigt. Men vad man trycker in är viktigt.

Jag misstänker att Miljöpartiet har satt en ganska stor prägel på regeringens miljöbudget. Det är väl inte helt orimligt. Det finns ett anslag där man vill gå in och köpa mängder av skog från de privata skogsbrukarna,

som vi sa nej till. Det är ett exempel där vi vill skära ned på det ledamoten Alm Ericson kallar för miljöbudget.

Varför i hela friden ska man göra detta? De privata skogsbrukarna är jätteduktiga och tar jättestort ansvar. De tar förmodligen mer ansvar än vad det offentliga och staten kan göra genom exempelvis Sveaskog. Skogsbonden som sitter på 200, 300 hektar mark, kanske haft den i generationer och kanske planerar att ha den i ytterligare generationer tar jättestort ansvar. Varför ska man lägga en massa pengar på det? Det är jätteenödigt.

Däremot vill vi satsa mer än regeringen på sådant som vi tror fungerar långsiktigt, forskning på olika sätt, energiforskning, och så vidare. Det gäller även klimatbistånd där vi kan hjälpa mindre utvecklade delar av världen att komma till rätta med problemen. Det tror jag ger mer. Jag är mer intresserad av output än input. Det du trycker in är inte lika viktigt, utan det är det som kommer ut i andra änden som är det viktiga.

Anf. 42 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tycker fortfarande det känns som att det är svårt att veta vem som kommer få del av välfärden och vem som inte kommer att få det i Oscar Sjöstedts Sverige. Det är svårt att få veta vem som ska få bo och vem som uppenbarligen inte ska få det.

Det som jag allra mest lägger märke till i svaret är att Sverigedemokraterna helt verkar sakna egna förslag om hur Sverige kan ta ansvar för sina egna klimatutsläpp. Den frågan ställer jag gärna igen och ser fram emot ett svar på.

Anf. 43 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det är vi ganska tydliga med. Välfärden ska knytas till medborgarskapet, punkt slut. Vi kan inte göra det enklare än så. Välfärden i Sverige är betingad av att man är medborgare i Sverige, punkt slut. Jag kan inte bli tydligare.

Jag tror inte på att all klimatpolitik alltid måste ske med skatthöjningar. Är det verkligen det enda styrmedel som finns? Det finns mycket vi kan göra. Det finns säkert en del vi kan bli överens om. Men jag kommer inte gå med på en linje där det är helt omöjligt att bo på landsbygden i Sverige. Jag köper inte det, absolut inte, inte på något sätt.

Det är därför som vi i vår budget går emot de ganska kraftiga bensin-skattehöjningarna som jag misstänker Miljöpartiet har drivit igenom i budgetförhandlingarna internt i regeringen. Vi är emot det. Vi ska inte göra bilen till en klassfråga. Man ska kunna bo också på landsbygden.

I detta anförande instämde Jeff Ahl (SD).

Anf. 44 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Först ska jag vända mig till Ulf Kristersson. Du hade inte sagt dega hemma. Däremot hade du sagt att människor inte ska vara hemma om de är psykiskt sjuka, och de ska ha sina rutiner. Jag ville bara säga det.

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Jag vet det, Ulla Andersson. Men begär man replik får man rikta den mot den person som hållit anförandet.)

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Jag ska göra det nu. Sverigedemokraternas ekonomiska politik blir sål-
lan granskad. Det är tur, eftersom den över huvud taget inte håller ihop.
De bedriver också en ekonomisk politik som ökar orättvisorna och gör att
välfärden urholkas. Sverigedemokraterna föreslår enorma neddragningar
på förskola, vård och omsorg, förlossningsvård och barnens skola.

I år motsvarar neddragningarna löner för 24 000 sjuksköterskor eller
lärare eller motsvarande löner för 36 000 undersköterskor. Det är männi-
skor som verkligen behövs för att bistå sjuka, äldre och barn. Nästa år mot-
svarar neddragningarna dubbelt så många sjuksköterskelöner. Varför då?
Jo, därför att Sverigedemokraterna prioriterar skattesänkningar.

Det är inga låga skattesänkningar man föreslår för topp tio. Sverigede-
mokraternas egen partiordförande tjänar ungefär 100 000 kronor i måna-
den. I Sverigedemokraternas politik föreslås en skattesänkning med
46 000 kronor per år. En inkomst på 100 000 kronor i månaden är en väl-
digt stor inkomst.

En undersköterska behöver jobba ungefär fyra månader för att få ihop
lika mycket i pengar. En skattesänkning med 46 000 kronor motsvarar un-
gefär två månadslöner för en fastighetsskötare eller en undersköterska. Tit-
tar man på fördelningsprofilen på Sverigedemokraternas ekonomiska po-
litik ser man att topp tio kommer mycket väl ut och är de stora vinnarna.

Mina fråga till Oscar Sjöstedt är: Hur känns att ge motsvarande två
månadslöner för fastighetsskötare och undersköterskor i skattesänkningar
till en person som tjänar 100 000 kronor i månaden och att detta finansieras
genom stora neddragningar i äldreomsorg, sjukvård och skola?

Anf. 45 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det känns inte särskilt mycket över huvud taget därför att
det inte är med sanningen överensstämmande. Det är inte så. Hade vi före-
slagit kraftiga skattesänkningar för individer som tjänar 100 000 kronor i
månaden hade vi såklart stått för det. Det är inte så. Ulla Andersson står
och hittar på. Det stämmer inte. Det är lögn. Den dag vi driver den poli-
tiken kommer jag att stå och försvara den, men just nu gör vi inte det. Det
är påhitt. Det är egentligen ganska anmärkningsvärt att gå upp i talarstolen
och hitta på politik som man sedan argumenterar emot. Det är jättekons-
tigt. Det är fantastiskt konstigt.

Hur som helst, återigen: Vi föreslår inga nedskärningar i välfärden.
Däremot sparar vi på att föra en betydligt mer restriktiv invandringspolitik
än den som regeringen med stödpartier för. Där kan vi göra stora bespar-
ingar. Vad gäller offentligt anställda vill vi satsa mycket. Vi är oroad. Om
vi tittar på sjuksköterskor talar vi om att åtminstone 10 000 och förmodli-
gen fler – jag kan inte siffran i huvudet – jobbar antingen i en helt annan
bransch eller utomlands, till exempel Norge. Man har frågat dem *en masse*:
Varför blev det så här? Varför jobbar du inte med det här? Har du tröttnat
på ditt yrke? Nej, men jag har tröttnat på arbetsvillkoren, säger en del.

När det gäller polisen säger regeringen att vi ska ha en till polishög-
skola och fler utbildningsplatser så att vi kan ha fler poliser. Men de utbild-
ningsplatser vi har klarar vi inte av att tillsätta därför att det är för få som
söker för att arbetsmiljön är undermålig.

Där skjuter vi till enorma resurser. Det handlar om mångmiljardbelopp
och om löneutveckling, arbetstider, möjlighet att påverka sin situa-

tion och så vidare. Rätt till heltid för dem som jobbar inom vård och omsorg är ett exempel. Regeringen skjuter inte till resurser till det, men det gör vi.

Anf. 46 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! I den här budgeten görs den historiskt största satsningen på sjukvården. Det är vi mycket glada för. I Sverigedemokraternas budget drar man ned på statsbidragen till kommuner och landsting, vilket medför stora besparingar. En konsekvens av er budget, om ni skulle räkna hem era besparingar, är att ni skulle slänga ut människor som lever sitt liv i det här landet. Det tror jag knappast att någon tror ska ske i verkligheten, men det säger mycket om hur ni ser på människor.

Jag skulle föreslå Oscar Sjöstedt att gå i sin nästas skor. Det brukar vara ett bra sätt att sätta sig in i andra människors livsvillkor.

Ni föreslår som sagt stora neddragningar i förskola, skola och omsorg eftersom ni skär så mycket i de statsbidrag som finns. De stora besparingar ni gör är luft och går helt enkelt inte att genomföra. Och om ni skulle genomföra dem skulle det drabba enskilda människor mycket hårt. Ni gör det för att finansiera stora skattesänkningar för de rikaste i samhället.

Anf. 47 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag har, precis som säkert Ulla Andersson och alla andra här, pratat med i princip varenda journalist i dag. Jag fick frågan av allihop: Kan du säga någonting som är bra i regeringens budget? Ja, det kan jag. Man skjuter till stora resurser till sjukvården, förlossningsvården i synnerhet. Det är bra. Det kommer vi att ställa oss bakom i vårt alternativ.

Givetvis ska vi inte slänga ut människor ur landet, undantaget de som inte betar sig. Med ”inte betar sig” menar jag begår brott. De ska ut. Annars behöver man inte oroa sig för att vi ska slänga ut några människor mot deras vilja. Däremot ska vi ha kontroll på gränsen. Man ska inte kunna komma in i landet hur som helst. En helt annan invandringspolitik ska vi ha – betydligt mer restriktiv och med en kontrollerad gräns.

Anf. 48 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag hörde Oscar Sjöstedt i morse prata negativt om den särskilda löneskatten för äldre som drabbar äldre som arbetar. Jag delar den kritiken. Skillnaden är att i den senaste budget som vi har behandlat i den här riksdagen som Oscar Sjöstedt har lagt fram har han accepterat den skattehöjningen. Jag tycker att Sverigedemokraternas budget förtjänar att granskas. Den är problematisk på många områden.

Man har råd med många fina satsningar på polis och försvar och allt möjligt, men det bygger på besparingar som inte går att realisera inom utgiftsområde 13, 14 och 25, på stora neddragningar på kommunerna och stora neddragningar på arbetsmarknadsåtgärder. Man kan inte tänka bort människor. Man kan inte tänka att de helt enkelt försvinner och att man då kan göra de här besparingarna. Det fungerar inte så.

Ett annat utgiftsområde där Sverigedemokraterna hämtar pengar är utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn. Jag har förstått att ni säger nej till det flerbarnstillägg som regeringen införde förra året och som kostade 300 miljoner. Men ni gör ytterligare neddragningar på

1 miljard på barnbidragen trots att ni inte föreslår någon sänkning av barnbidragen. Jag tolkar det som att det i ert Sverige finns färre barn. Jag räknade på det här, och det ska finnas ungefär 87 000 färre barn i Sverige. Det är klart att man kan önska sig en annan befolkning med färre barn. Det är samma sak med föräldraförsäkringen där det också är stora neddragningar. Man kan önska sig en annan befolkning, men det fungerar inte så i budgetsammanhang. Vi har de här barnen i Sverige, men i Oscar Sjöstedts värld finns de inte. Jag tycker att det är märkligt.

Anf. 49 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag börjar med det sista som nämndes: föräldraförsäkringen, det vill säga föräldrapenningen. Är det rimligt att den är utformad på det sätt som den har varit så att människor som nyligen har kommit till Sverige direkt kan nyttja den? Jag tycker inte det. Där kan vi göra stora besparingar. Som jag var inne på i mitt anförande ska transfereringssystem och socialförsäkringssystem knytas till medborgarskapet. Punkt slut. Det blir inte enklare än så. Så fungerar det i väldigt många länder, och så borde det fungera i Sverige också. Bara man sätter sin fot i Sverige har man samma rätt och tillgång till hela välfärden som den som är medborgare i landet. Så ska vi inte ha det. Det ska vara en tydligare koppling till medborgarskapet.

Jakob Forssmed nämner utgiftsområdena 13 och 14. Det är alltså utgiftsområdena för nyanlända invandrades etablering och för arbetsmarknad och arbetsliv. Förklara gärna för mig vilka av de mångmiljardsatsningar som vi skär ned på i de här två områdena som funkar, som är effektiva och leder till resultat och som därmed är samhällsekonomiskt försvarbara. Jag hittar inte en enda. Det är också svaret på varför vi skär ned på dem. Hela etableringsuppdraget, mångmiljardbelopp, slukas år ut och år in. Det var väl egentligen alliansregeringen som iscensatte det här en gång i tiden.

De senaste siffrorna visar på att i storleksordningen 4–5 procent går igenom hela etableringsuppdraget och sedan kommer ut i jobb i andra änden. Övriga 95–96 procent gör det inte. Hur kan man försvara satsningar på tiotals miljarder kronor årligen på någonting som inte funkar? Jag förstår att Socialdemokraterna gör det, för de tycker ju om det här, men jag förstår inte varför Kristdemokraterna vill göra det.

Hitta någonting som funkar och som leder till jobb och som är samhällsekonomiskt effektivt – fair enough, då köper jag det. Men det är ju inte så.

Anf. 50 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag tror inte att det har undgått någon att Kristdemokraterna är extremt kritiska mot regeringens arbetsmarknadspolitik. Vi vill lägga ned ett stort antal av de program som inte fungerar, och vi vill göra om det här i grunden. Vi vill satsa mer på yrkesutbildningar än vad regeringen gör, och vi vill göra ett stort antal insatser som har bättre effekt. Men det är inte det som är min poäng här, utan poängen är att delar av de besparingar som ni föreslår inte går att realisera alternativt bygger på att ni tänker bort människor som faktiskt finns här.

När det gäller barnbidragen ska det vara 87 000 färre barn i Sverige om ett par år. Hur ska det gå till? Hur ska den här besparingen realiseras på

riktigt, i verkligheten, om ni mot förmodan skulle få makten i Sverige? Det är det som det här handlar om.

Den andra frågan är naturligtvis: Kan det till och med vara så att barn till personer som har fått uppehållstillstånd i Sverige också behöver sina föräldrar för att knyta an till dem? Kan man tänka sig att det finns en sådan situation när flyktingar kommer till Sverige och får uppehållstillstånd?

Anf. 51 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Budgeten är ju framåtsyftande och inte bakåtsyftande. Man kan inte prata om att vi i budgeten vill göra det här med människor som redan finns här. Det här syftar framåt, från och med den 1 januari 2018 i det här fallet.

Jag missade att svara på Jakob Forssmeds fråga om den särskilda löneskatten för äldre. Den kommer inte att finnas med i den budget som jag kommer att presentera den 4 oktober, jag lovar.

Men om vi nu är lika kritiska mot regeringens arbetsmarknadspolitik, kan inte du prata ihop dig med dina kompisar om utgiftsområde 14 och lägga en gemensam motion med bland annat en nedskalning av Arbetsförmedlingen och de här andra sakerna som vi har pratat om? Prata ihop er, så kommer vi förmodligen att rösta på den motionen. Då blir det verklighet; då går det igenom. Det handlar bara om att du och dina kompisar ska bli överens. Då kan vi börja göra saker på allvar.

(Applåder)

Anf. 52 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Elcyklar, solceller, flygskatt, bonus–malus, Klimatklivet, Industriklivet, Havsoffensiven, strandstädning, nattåg, Bränslebytet, föräldraläxhjälp, familjeåterförening, fri konst och läsa-skriva-räkna-garanti – den budget som regeringen presenterar i dag är den största investeringen någonsin i ett grönt modernt samhällsbygge. Det är en budget för hopp och framtidstro.

Det går bra för Sverige, och vi har nu mycket goda förutsättningar att leda omställningen och ta internationellt ledarskap för klimatet. Vi kommer allt närmare målet att bli världens första fossilfria välfärdsland.

I en tid när osäkerhet och odemokratiska mörka krafter sprider sig i världen och naturkatastrofer drabbar miljontals människor är behovet av grön politik större än någonsin. Klimatet är vår tids stora ödesfråga, och klimatförändringarna väntar inte.

Klimatfrågan är dock inte bara ett hot. Den gröna omställningen innebär också möjligheter för världen och för Sverige att ställa om, skapa nya jobb, utveckla ekonomin och bygga mer hållbara och människovänliga städer. För att omställningen ska kunna ske måste det gå att resa fossilfritt. Det ska vara enkelt och smidigt att ladda elbilen, både hemma och borta. Och det ska bli billigare att köpa en elcykel, så att man helst lämnar bilen hemma. Flyget ska självklart vara med och bära sina klimatkostnader, som alla andra transportmedel gör, med en flygskatt. Och en miljöbra bil ska vara billigare att köpa än en miljödålig genom vårt bonus–malus-system.

I det gröna samhällsbygget drar vi nytta av naturens resurser, såsom solens strålar, dropparna i havet och träden i skogen. Vi måste städa upp efter gamla synder för att kunna må bra, nu och i framtiden. Vi fortsätter

våra offensiva satsningar för haven, klimatet och den biologiska mångfalden. Och vi tar vårt globala, solidariska ansvar, särskilt för dem som drabbas av klimatförändringar, och föreslår den största biståndsbudgeten någonsin.

Herr talman! Skolan utgör grunden för att bygga ett hållbart och demokratiskt samhälle för kommande generationer. Därför har skolans utveckling varit en av den här regeringens prioriteringar under hela mandatperioden. Nu ser vi att det bär frukt. Vi finansierar fullt ut Skolkommissionens förslag för en jämlik skola. Vi ser också redan effekterna av tidigare satsningar eftersom kunskapsresultaten nu höjs och allt fler elever går ut nian med godkända betyg.

Miljöpartiet vill ha en värld utan gränser, där alla ska ha möjlighet att flytta men ingen ska tvingas fly. I dag är verkligheten tyvärr långt ifrån den världen. Men vi jobbar hårt för att de barn och unga som kom hit helt på egen hand under 2015 ska få en tryggare och bättre tillvaro i Sverige. Regeringen lägger extra resurser på att fler familjer ska kunna återförenas, på vård för unga ensamkommande som lider av psykisk ohälsa och på att de ska få bo kvar och fortsätta leva sina liv i de kommuner de rotat sig i, även när de fyller 18 år.

De nya invånarna i Sverige är en viktig del i att bygga ett framtida Sverige starkare. Men för att det ska kunna ske måste de må bra och få ett bra mottagande. De förslag som regeringen presenterar i dag är viktiga pusselbitar i bygget av ett tryggare och mänskligare Sverige.

Herr talman! Sverige har en lång och stolt historia av att vara en industrination. Det ska vi fortsätta vara. Därför behöver vi förbereda oss inför framtiden. Nästa år tar vi de första kliven för att stödja svensk industri i omställningen mot nollutsläpp av växthusgaser till senast 2045.

Vi nöjer oss dock inte med ett ambitiöst industriliv. Vi tillsätter också en delegation för cirkulär ekonomi som kommer att se över framtida behov av modernisering för att kunna fortsätta med det gröna samhällsbygget. Det ska inkludera människor i hela landet, både i storstäder och på landsbygden. För att människor ska kunna bo där de vill och jobba där de vill investerar vi i bättre kollektivtrafik och vägunderhåll. Samtidigt ska vi bygga ut internet i glesbygden och flytta ut statliga myndigheter och servicekontor.

Herr talman! Trots att vi lever i en tid av osäkerhet och att mörka, odemokratiska krafter som sprider sig i samhället, runt om i världen och här i Sverige, ska vi hålla fast vid våra ideal och bygga vidare på våra drömmar.

Ambitionen är att Sverige ska vara ett modernt föregångsland. Det är den här budgeten ett tydligt exempel på.

(Applåder)

I detta anförande instämde Agneta Börjesson och Maria Ferm (båda MP).

Anf. 53 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag undrar en sak, Janine Alm Ericson. Din finansminister stod just i talarstolen där du nu står och tävlade med Sverigedemokraterna om vem som var minst benägen att anpassa den svenska arbetsmarknaden för att nyanlända ska få en chans. Hur känns det för en miljöpartist?

Jag undrar också hur Miljöpartiet och regeringen kan fortsätta framhärda i det antiintellektuella projektet som går ut på att förbjuda viktiga delar av den svenska välfärden. Nu blir det nämligen alltmer tydligt att det är precis det som är slutstationen för kritiken mot vinster i välfärden, företagande i välfärden och så vidare. Det enda sättet för vänstersidan att komma till rätta med det upplevda problemet är att införa så långtgående regleringar att vi i praktiken förbjuder väl fungerande ideella och privata aktörer som löser problem här och nu i skola, vård och omsorg.

Det rimliga vore att backa och ta den hand som Alliansen har sträckt ut hela denna mandatperiod, nämligen: Låt oss komma överens om än hårdare kvalitetskriterier än de som finns i dag, för alla utförare av välfärdstjänster, inom såväl skola som omsorg och sjukvård, såväl privata som offentliga och ideella.

Det är väl ändå inte en del av Miljöpartiets politik att effektivt förbjuda små, väl fungerande ideella och privata aktörer inom välfärden?

Anf. 54 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Till att börja med uppfattade jag det inte som att finansministern tävlade på det vis som Emil Källström vill få det att framstå. I den här budgeten, som regeringen presenterar i dag, finns det nämligen många reformer som ska underlätta för de som har kommit till Sverige nyligen att komma in på arbetsmarknaden. Flera av satsningarna har finansministern också gått igenom tidigare, när vi har pratat om jobbpolitiken.

När det gäller vinster i välfärden får Emil Källström det att låta som att det inte är några problem, utan det går att bara köra rakt på. Vi är nog ganska överens om mycket när det gäller hur vi kan öka kvaliteten, kontrollen av den och att vi behöver se över hur systemen ska fungera. Men även när det är gjort ser vi att det tas ut väldigt stora, omotiverade vinster ur skolor som sedan inte levererar som de ska. Därför tycker vi att det är viktigt att nu lägga fram ett förslag för att kunna komma åt det.

Miljöpartiet vill däremot vara mycket tydliga med att mångfalden är värd att värna och att de ideella verksamheter som finns både stärks och får möjlighet att utvecklas. Det är väldigt viktigt att skicka med det.

Jag tycker att Centerpartiets vurmande för att man ska kunna plocka ut skattepengar som är avsedda för att våra barn ska få en bra skolgång är sorgligt. Det övergår mitt förstånd.

Anf. 55 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det Centerpartiet och Alliansen vurmar för är alla de väl fungerande små och stora, privata och ideella alternativ som i dag har långa köer av kommande skolelever som vill försäkra sig om en plats. Det är uppskattade aktörer inom hemtjänst och omsorg, som folk väljer av fri vilja framför kommunala aktörer, helt enkelt eftersom det finns en valfrihet med en flora av olika aktörer. Den utvecklingen var Miljöpartiet länge med på.

Och vi är inte överens om att vi ska komma överens om de nya, tuffare kvalitetsregleringarna. Janine Alm Ericson och hennes regeringskamrater har nämligen ägnat en hel mandatperiod åt att inte lyfta ett finger på den planhalvan. De vill i stället gå vidare med det som var Reepaluutredningen och som nu kommer att bli en proposition. Vi vet alla att den kommer att

haverera. Det kommer inte att bli någonting alls, trots att det hade kunnat leda till kvalitet. Det är synd.

Anf. 56 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Det är verkligen sorgligt att man från borgerligt håll inte vill göra någonting åt de stora vinster som plockas ut från skattepengar.

När man som förälder väljer en skola tror man inte att man ska behöva kontrollera så att barnen får näringsriktig mat i stället för vatten och knäckebröd. Där har vi lite att jobba med, kan man säga.

Jag tycker att det är väldigt bra att vi nu visar ambitionen att dessa övervinster inte ska få finnas. Däremot är det inte – som Emil Källström försöker att få det att låta som – så att vi tänker förbjuda någon verksamhet. Det ligger ett förslag om ett vinsttak, och vi hoppas naturligtvis att det ska fortsätta att finnas en mångfald av aktörer, både ideella och andra, som agerar på ett ansvarsfullt sätt på den här marknaden.

Anf. 57 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Ingenting är viktigare än våra barn. Ingenting är viktigare än att ge alla barn möjligheten att växa och lära sig saker i den svenska skolan. Din framtid ska inte avgöras av din bakgrund; det är en viktig utgångspunkt för hur vi bygger vårt samhälle.

I skoldebatten är det en påtaglig tystnad från regeringen. Utbildningsminister Gustav Fridolins lista över förslag är mycket kort och tunn. Jag är rädd att det beror på att Alliansen lyckades vända utvecklingen i den svenska skolan. Vi har sett att resultaten nu vänder uppåt. Jag tillhör dem som tycker att det inte är tillräckligt bra. Jag tycker att resultaten borde höjas ännu mer. Vi behöver göra mer för att se till att ännu fler barn lär sig läsa, räkna och skriva i skolan. Vi behöver också göra ännu mer för att minska de klyftor som finns där.

Det är påtagligt att det finns en nöjdhet hos regeringen med hur skolan fungerar. Jag är inte nöjd.

Vi från Liberalerna föreslår skolplikt för nyanlända så att den som kommer från ett annat land och är i 12–13-årsåldern får gå i skolan längre för att han eller hon ska kunna lära sig svenska språket. Vi föreslår att de bästa lärarna ska jobba i utsatta förorter. Vi föreslår att ansvaret för skolan ska överflyttas från kommunerna till staten – detta för att säkerställa en likvärdig skola i hela vårt land. Din framtid ska inte bara avgöras av din bakgrund, den ska inte heller avgöras av vilken kommun som du växer upp i.

Från regeringen och Miljöpartiet är det väldigt tyst i frågan. Hur kommer det sig att det är så tyst? Varför händer det ingenting i den svenska skolan?

Anf. 58 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag blir väldigt förvånad. Det är ju allt annat än tyst från regeringen när det gäller skolfrågan. Vi har jobbat med den tidigare under mandatperioden, och en av de första sakerna vi gjorde var att tillsätta en skolkommision som skulle titta på hur man jobbar med att utveckla den svenska skolan och med att öka likvärdigheten. Skolkommisionen kom med sitt utlåtande för ett tag sedan. I den här budgeten finansierar vi dessa förslag helt och fullt ut.

Dessutom lägger vi fram en räkna-skriva-läsa-garanti så att alla barn redan när de går ut trean ska ha med sig de här grundläggande kunskaperna.

Under mandatperioden har vi stärkt läraryrket, gjort insatser för skolgårdar och infört flera andra reformer på det här området.

Om man är intresserad av skolpolitik har jag mycket svårt att tro att man kan ha undgått det som regeringen nu gör på skolområdet.

Jag vill fråga Mats Persson om han borde undersöka sin syn eller hörsel. På skolområdet händer det faktiskt mycket saker.

Anf. 59 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Jag tror att jag tittar på andra saker, Janine Alm Ericson, än miljöpartistiska pressmeddelanden. Jag tittar på hur verkligheten ser ut. Då ser jag ett stort behov av att reformera den svenska skolan.

Jag ser ett stort behov av att se till att de nyanlända ungdomar som har kommit hit – ofta elva tolv år gamla pojkar – får gå längre i skolan. Jag ser ett stort behov av att se till att ansvaret flyttas från kommunerna till staten, så att vi kan garantera en likvärdig skola i hela landet.

Jag ser ett väldigt behov av att satsa pengar så att vi kan få de bästa lärarna i utsatta områden.

Jag ser ett väldigt behov av ett ökat fokus på ordning och reda.

Jag ser ett väldigt behov av att öka fokus på kunskap i den svenska skolan.

Det kommer ju inga förslag från regeringen som lyfter den svenska skolan. Ni röstar nej till de förslag som vi från Liberalerna lägger fram.

Varför är ni så nöjda med den svenska skolan?

Anf. 60 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag skulle inte säga att vi är nöjda med den svenska skolan. Man vänder inte en sådan utveckling som den liberala skolpolitiken ledde till under åtta år på en så kort period som tre år som vi har haft på oss hittills. Det finns väldigt mycket mer att göra.

Däremot börjar de reformer som genomfördes i början av mandatperioden nu börjar bära frukt. Kunskapsresultaten ökar – precis det som Mats Persson efterfrågar – och att fler blir behöriga när de går ut nian. Det tycker vi är väldigt viktigt.

Samtidigt vill jag understryka att i inledningen av Mats Perssons anföranden låter det som att vi har ganska lika grundvärderingar när det gäller att alla skolor ska vara bra skolor. Det ska inte spela någon roll var man kommer ifrån utan vart man vill nå. Det hoppas jag att vi kan ta fasta på.

Men återigen görs det väldigt mycket på skolområdet just nu, även om Mats Persson kanske vill se andra förslag.

Anf. 61 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Janine Alm Ericson nämnde familjeåterförening i sitt anförande. Jag vill bara påminna om att det är Miljöpartiet som har varit med om att lägga fram ett lagförslag till riksdagen som håller små barn åtskilda från sina föräldrar. Det var det första.

Det andra är att jag får erkänna att jag ändå har lite större tilltro till Miljöpartiet än vad jag har till socialistiska partier i vissa avseenden. Miljöpartiet hävdar ibland att ni står på företagets och jobbets sida och på

den ideella sektorns sida. Därför undrar jag lite över era prioriteringar i den här budgeten.

Jag undrar över alla era stora satsningar som ni nu presenterar på subventionerade elmopeder, gratis kollektivtrafik, gratis släkttforskning, sänkt pris på kronhjärtsspaning och vargylning. Det är ju den enklaste sak i världen att dela ut premier, göra saker gratis och hitta på namn på dessa. Men detta måste ställas i relation till alla skattechöjningar på jobb som ni drev igenom i början av mandatperioden. Dessa skattechöjningar betalar nu för det som nu sägs bli gratis.

Ni lade fram en särskild löneskatt för äldre som jobbar. Den kritiseras sönder och samman av regeringens egna expertmyndigheter. Den höjer kostnaderna för kommuner och landsting som nu vill anställa erfarna läkare och socialsekreterare eller behålla dem i verksamheten.

Det skickar en blytung signal till människor att ta ut ålderspension, trots den stora vinsten för enskilda och samhället om fler jobbar något år extra. Det här är er sista budget. Ni säger att ni har ett utrymme på drygt 40 miljarder, men ni kunde inte lägga 1 ½ miljard på att ta bort löneskatten för äldre som jobbar.

Ni kunde inte lägga 0,25 miljarder på att återinföra skattereduktionen på gåvor till ideella organisationer som jobbar med nödlidande, utan ni valde i stället andra satsningar.

Kom inte och tala med mig om tuffa prioriteringar när ni har ett så enormt reformutrymme till ert förfogande! Tala bara om varför ni valde allt det som ni nu pratar om framför att återställa dessa skattechöjningar!

Anf. 62 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Om det nu vore så enkelt – jag vet ju att Kristdemokraterna försöker att ha en viss höjd på sin klimat- och miljöpolitik – att man bara hittar på paket och sätter sjysta namn på dem kan man undra varför man på den borgerliga sidan inte var lite mer uppfinningsrik när man själv hade chansen.

När det kommer till jobb och företagande vill jag passa på att säga att vi tycker att det är viktigt. Vi presenterar nu Industriklivet, och det innebär en väldigt stor chans för industrin att kunna växa, utvecklas på ett konkurrenskraftigt sätt och samtidigt klara miljö- och klimatmålen. Som jag sa här i talarstolen är det vår tids stora ödesfråga. Klimatet kan inte vänta.

Därför måste vi se till att vi samarbetar med företagen och med ideella organisationer. Alla i samhället som vill vara med och bidra till att lösa problemen måste hjälpas åt.

Jag ser fram emot Kristdemokraternas budgetförslag, som kanske innehåller några paket för att möta de utmaningar som vi har på klimatområdet.

Anf. 63 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Vi kan lämna klimatområdet. Det var inte det jag sa. Sänkt moms på naturguider kan vara angeläget, men det löser inte världsproblemen. Ni väljer detta framför åtgärder som leder till att fler äldre kan stanna kvar på arbetsmarknaden, till exempel. Det är ett val ni gör.

Ni går fram med en skattereduktion på fackavgifter som kostar nästan 3 miljarder. Det är ett val ni gör. Det handlar inte om klimatet eller världens ödesfrågor; det handlar om att ni lägger 2,7 miljarder på den reformen

i stället för att se till att äldre kan stanna kvar på arbetsmarknaden, i stället för att se till att vi inte höjer skatten på gåvor till ideella organisationer.

Ni har 44 miljarder till ert förfogande, och ni gör de här prioriteringarna. Det är klart att även vi kan hitta på olika satsningar och olika namn, men det är inte vårt huvudfokus. Vårt huvudfokus är att se till att människor kommer i arbete och, naturligtvis, att vi också klarar de stora utmaningar vi har på klimat- och miljöområdet.

Anf. 64 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! De två områden som Jakob Forssmed tar upp är ju sådana som har återkommit under hela mandatperioden i utfrågningarna, och man kan ju fråga sig varför Kristdemokraterna tror att Miljöpartiet ska genomföra kristdemokratisk politik.

Däremot vill jag återkomma till att det skulle vara så lätt att lägga förslag efter förslag. Naturligtvis löser inte sänkt moms på naturguidning hela världens miljöproblem – det förstår vi också – men vi tror att det är viktigt att göra en sak i taget, små steg hela tiden. Det finns också väldigt stora reformer här, och det finns alltså sådant som är mer vardagsnära.

Det är många som efterfrågar att komma ut i den svenska naturen, och jag tycker att det är bra att vi nu ser till att också landsbygden kan leva upp, bland annat genom det här förslaget, eftersom det som till exempel utländska turister efterfrågar i Sverige just är naturupplevelser. Sedan hoppas jag att vi kan fortsätta med övriga förslag framåt.

(Applåder)

Anf. 65 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Grattis, förresten, till det fina provvalsresultatet bland Moderaterna i Malmö!

Med detta sagt, herr talman, vill jag poängtera att det är goda tider nu, men vi gör alltför lite för att förtjäna ytterligare år och decennier av framgång, utveckling, välfärd och välstånd i vårt land. Min och Centerpartiets ambition är att samla ansvarsfulla majoriteter för att genomföra de reformer för fler jobb och en bättre fungerande bostadsmarknad, som vi alla vet behövs. Sverige behöver kavla upp ärmarna.

Herr talman! Detta är den sista höstbudget som denna regering presenterar under mandatperioden – en mandatperiod som lämnat mycket övrigt att önska. Under det kommande året kommer Centerpartiet och Alliansen att arbeta outtröttligt för att vi inom ett år kommer att kunna stå här och presentera en alliansbudget med satsningar på jobbskapande småföretag i hela landet, trygghet, polis, försvar, hållbarhet, grön omställning, utbildning och innovation, välfärd och fungerande sjukvård. En valseger för Alliansen och nytt ledarskap för Sverige är precis vad vårt land behöver.

Herr talman! När jag betraktar Sverige av i dag och utvecklingen i vårt land och nu tänker beskriva den tänker jag inte ägna mig åt svartmålning. Jag vill inte det, och hade jag velat det hade jag sannolikt inte varit så bra på det. Däremot är det rätt att i en sådan här debatt lyfta fram de orosmoln som vilar över vårt land och peka ut en väg för att komma runt dem.

Vi står på toppen av en högkonjunktur, och problem man har under brinnande högkonjunktur, dem har man verkligen. Man har antagligen också ytterligare ett antal problem som skyls bakom de allmänt goda tiderna. Men problem som finns när allting pekar åt rätt håll, när de goda

tiderna är här, dem måste man verkligen se till att lösa, för de kommer att finnas kvar i allt högre grad när tiderna blir sämre.

Det främsta av dessa är den närmast totala tudelning som växer fram och förvärras på arbetsmarknaden. Antalet långtidsarbetslösa ökar i Sverige. Antalet inskrivna hos Arbetsförmedlingen ökar. De som inte får jobb är i plågsamt hög utsträckning människor som har en historia av långtidsarbetslöshet eller sjukdom, som är nyanlända eller som på annat sätt har en svag ställning på arbetsmarknaden.

Här vill jag verkligen poängtera att det inte är dessa människors eget fel att de inte kommer in på arbetsmarknaden. Det är systemen och den arbetsmarknad som vi bland annat genom politiska beslut har konstruerat som håller dessa människor ute. Väldigt många vill jobba men kommer inte in trots goda tider.

Jag skulle vilja hävda att regeringen i mångt och mycket har gjort väldigt mycket, nära nog allt, fel i den situation som vi nu befinner oss i. För det första kastar regeringen bensin på brasan. Vi befinner oss i ett läge med en extremt expansiv penningpolitik och minusräntor. De flesta sektorer går på högvarv. Då är det inte läge för oförsiktig stimulanspolitik.

Det är i det läget som regeringen hittar på helt egna prognoser för bnp-tillväxt och arbetslöshetssiffror. Det är i det läget som man är långt mer optimistisk än någon annan seriös bedömare, och det är också det som föranleder att man tar sig ett reformutrymme som är häpnadsväckande stort och långt över vad andra seriösa bedömare anser vara rimligt.

Det är inte ansvarsfullt, och nu under pågående debatt har vi sett det svart på vitt när Konjunkturinstitutet ger sitt utlåtande om det som i dag har presenterats. De vidhåller att man har en betydligt mer pessimistisk syn än vad regeringen har till exempel när det gäller utveckling av arbetslöshetssiffror.

Det här är inte bra. Det är inte ett ansvarsfullt sätt att räkna fram sina prognoser i sina propositioner.

För det andra använder Magdalena Andersson pengarna som man tar sig till dyr och dålig politik. En del av pengarna går till att göra det mer lönsamt att inte jobba genom mer generösa transfereringssystem. En stor del av utrymmet försvinner i att man gör småsatsningar till höger och vänster på politik som låter bra på papper men som inte ger effekt i verkligheten. I veckan har vi fått rapporter om hur regeringen räknat fel på över 30 miljarder, något som till stor del beror på att man sätter av pengar till satsningar som när de möter verkligheten inte behövs eller inte nyttjas, inte minst inom ramen för arbetsmarknadspolitiken.

För det tredje, herr talman, tappar man ännu en chans att genomföra de långsiktiga reformer som de rimligt sinnade vet att Sverige måste sätta förr eller senare. Vi har en arbetsmarknad, en bostadsmarknad och ett skattesystem som alla i stora delar är omoderna och i behov av reformering. Det saknas inte projekt för en ansvarsfull regering för att ta tag i Sveriges utmaningar.

Herr talman! Det är glädjande att se att allt fler lyfter frågan om Sveriges framtidsfrågor. Vi njuter nu frukterna av kloka, svåra men nödvändiga reformer under 1990- och 2000-talen. Det handlar om Alliansens skattesänkningar på jobb och företag tillsammans med bland annat den sanering av välfärden som kanske framför allt Centerpartiet och Socialdemokra-

terna tog ansvar för under 1990-talet. Hade inte dessa strukturgrepp, tillsammans med andra, tagits hade Sverige i dag varit ett Grekland med sämre väder.

Det finns helt enkelt ett antal saker vi måste göra. Det är nu vi lägger grunden för kommande år och decennier av svensk framgång.

För det första, herr talman, måste hela Sverige arbeta. Det duger inte att antalet arbetslösa ökar under brinnande högkonjunktur. Hinder måste rivas, och vi behöver en stabil och förutsägbar politik som steg för steg gör det mer gynnsamt för såväl de enkla inträdesjobben som de mest högproduktiva arbetsplatserna där vi konkurrerar med hela världen.

För Sverige är det illa såväl när landsbygdens småföretag inte startar eller utvecklas på grund av salta skatter eller krångliga regler som när Nordea väljer bort Sverige som land att ha sin bas i för ytterligare expansion. Alla jobb behövs nämligen i hela landet, liksom alla företag.

För det andra, herr talman, duger det inte att företag väljer bort Sverige på grund av en alltför stel bostadsmarknad, det vill säga att expansionen sker någon annanstans därför att det är lättare att hitta plats åt de nyanställda.

Här måste vi ta ordentliga grepp för mer rörlighet. Det är bra att byggandet fortsätter att öka. Det började öka under Alliansen, och det fortsätter att öka under den här regeringen. Det är bra. Men rörligheten på bostadsmarknaden måste också in i det befintliga beståndet med ett bättre nyttjande av detta.

För det tredje, herr talman, behöver vi ett skattesystem som kraftigt sänker skatten på jobb och företag och som ska vara enkelt och transparent för folk och företag. Detta nya svenska skattesystem måste också präglas av grön skatteväxling där sänkta skatter på jobb och företag växlas mot skattehöjningar på miljöskadliga utsläpp och konsumtion.

Efter tre år av vänsterregering ökar utsläppen i Sverige. Miljöpartiet talar alltid om sina satsningar men aldrig om sina resultat. Det finns inga! Det är inte så konstigt. Ulf Kristersson var tidigare inne på att man höjer skatten på allt som rör sig, höjer skatten på jobb och företag, inte minst ungas jobb och små företag, mer än man höjer miljöskatterna. Det behövs mer resultat och mindre prat i miljöpolitiken.

Vi kommer att fortsätta att lägga fram förslag för giftfri vardag, rena hav, en hållbar transportsektor samt gröna bränslen såväl för tung trafik som för flyget. En hel del av detta kräver att vi använder Sveriges gröna guld, det vill säga skogen. Då går det inte att, som Miljöpartiet vill, lägga en död hand över alltmer av de svenska arealerna, som kommer att bidra till Sveriges och världens gröna omställning.

Herr talman! Det finns många frågor man inte hinner med under ett budgetanförande. Det kommande året kommer att präglas av satsningar på trygghet när det gäller polis, försvar och rättsväsen. Det kommer att bli viktiga satsningar på gröna näringar och skola, välfärd och sjukvård. Men grundläggande för att vi ska ha råd med allt detta är att vi tar de rätta strukturgreppen. Det var länge sedan vi på allvar gjorde så att den svenska ekonomin fungerar bättre. Det är dags att vi sätter oss i förarsätet.

(Applåder)

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Anf. 66 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Det gläder mig stort att Annie Lööf häromdagen gick ut i sociala medier och tokhyllade en satsning från Klimatklivet. I hennes hemkommun görs busstransporterna helt fossilfria tack vare ett bidrag från Klimatklivet. Jag hoppas att vi kan vara överens om att behålla det även när Centerpartiet har insett nyttan.

Emil Källström pratar ofta om att det är viktigt att gå från ord till handling. Jag håller med. Det är precis vad regeringen har gjort. Vi har gått från ord till handling. Vi har gått från ord till den största investeringen någonsin för ett grönt samhällsbygge. Jag ber om ursäkt, men jag måste läsa från en lista eftersom det är fråga om många satsningar.

Vi har gått från ord till en fördubbling av klimat- och miljöbudgeten. Vi har gått från ord till den största satsningen på skydd och skötsel av svensk natur, till investeringsstöd för solel, till Industriklivets långsiktiga satsning för minskade utsläpp i svensk basindustri, till satsningen på ordentlig utbyggnad av laddinfrastruktur för elbilar, till det gröna bränslebytet för bilar, till bonus–malus-system som gör det dyrare att köpa miljödåliga bilar och billigare att köpa de bättre bilarna, till gröna städer samt ekosystemtjänster och barns utemiljöer, till Klimatklivet, som jag just nämnde, samt till mer än tusen åtgärder hos kommuner, företag och organisationer. Klimat- och miljöfrågor genomsyrar utvecklingssamarbetet. Utsläppsrätter motsvarande nästan två år av Sveriges utsläpp annulleras. Vidare är det sänkt moms på reparationer, och flyget får betala mer av sina miljökostnader.

Min lista är betydligt längre. Men jag frågar Emil Källström: Vad är det i listan som ska bort?

Anf. 67 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det hade varit intressant att höra Janine Alm Ericson läsa hela listan. Frågan är om någon av punkterna handlar om det faktum att det har gått från sänkta utsläpp under alliansregeringen till höjda utsläpp under den rödgröna regeringen. Det är huvudfrågan. När vi resultat eller inte? Jag konstaterar, tyvärr, att Sverige just nu inte levererar.

Janine Alm Ericson säger sig ofta tro och hoppas att det kommer att ändra sig och rätta till sig, att även den här regeringen någon gång kommer att åstadkomma det vi gjorde, nämligen att föra en politik som ackompanjeras av sakta men säkert minskade utsläpp. Jag hoppas att regeringen når dit, men jag vill se det innan jag tror det.

Det är enkelt att peka ut vad som borde rensas bort från Miljöpartiets miljöpolitik och ackompanjerande budget. Först och främst finns på vissa punkter liknande inställning när det gäller att på ett klokt sätt höja vissa miljöskatter. Det finns utrymme att höja miljöskatter i den svenska politiken. Centerpartiet har fört fram många förslag under några år som Miljöpartiet ännu inte har köpt eller genomfört. Vi tänkte rätta till det efter nästa val.

Något vi är helt oense om är vad man gör med utrymmet som dyker upp när vissa skatter höjs i skattemixen. Vi vill att varje krona ska föras tillbaka ut i ekonomin genom att sänka skatten primärt för småföretag. Jag har sagt det många gånger förut, och jag säger det igen, att Miljöpartiet höjer skatten på jobb och företagande många gånger mer än vad man höjer skatten på miljöutsläpp. Miljöpartiet lägger stora pengar på att inkräkta på

äganderätten och lägga en död hand över stora delar av svensk skog mot skogsägares vilja. Det är dålig miljöpolitik och fundamentalt oklok politik givet vilka grundläggande rättigheter som bör finnas i en marknadsekonomi. Det innebär att vi inte kan nyttja Sveriges gröna guld för klimatomställning.

Det är dåligt, men det går att ändra.

Anf. 68 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Vi tar på stort allvar att utsläppen ökar. Det är därför som dessa förslag läggs fram. Det är inte bara vi utan även Naturvårdsverket som gör bedömningen att klimatåtagandena kommer att klaras.

Tänk om Centerpartiet under sin tid i regeringen faktiskt presterat några av de saker som man pratade mycket om att göra. Men man fördubblade till exempel inte klimat- och miljöbudgeten. Man fick inte på plats ett bonus-malus-system. Där kan listan göras lång.

Det är däremot intressant att Emil Källström tar upp skogspolitiken och den biologiska mångfalden. Jag antar att det är vad han kritiserade. Den planetära gräns som överskrids mest är just den som gäller biologisk mångfald. Med brist på biologisk mångfald står jordbruket inför enorma kostnader, och det är svårare att klara klimatutmaningarna.

Hur tänker sig Centerpartiet, Emil Källström, att Sverige ska uppnå sina internationella och nationella åtaganden om biologisk mångfald? Hur kommer er budget att spegla ansvaret för och förlusten av densamma?

Anf. 69 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Ibland måste man ställa miljömål mot miljömål. Det är helt uppenbart så. Om vi ska klara klimatkrisen, vår tids viktigaste miljöfråga, är jag och mitt parti tydliga med att det vore bra att använda mer av den svenska skogsråvaran för att skapa framtidens bränsle, för att fasa ut fossil olja i allt från tunga transporter på marken till flygplanen i luften. Det är en uppenbar möjlighet för svensk miljöpolitik och för jobbskapande företagande. Det skapar värden runt om i hela landet. Centerpartiet är tydligt med detta.

Miljöpartiet säger sig klara allt, men resultaten hittills har varit att det inte har blivit någonting av någonting. Det ser vi inte minst eftersom utsläppen ökar med miljöpartister i regeringen. Det är dåligt.

Anf. 70 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Emil Källström pratar om att han vill ha regeringsmakten 2018. Det förstår jag. Det är flera som vill det.

Han pratar också om ansvar för statsfinanserna. Det brukar Centerpartiet göra. Jag tänkte att vi skulle titta på hur det ser ut i praktiken. Förutom att ni lämnade efter er ett stort underskott på 60 miljarder och genomförde ofinansierade skattesänkningar i en högkonjunktur gjorde ni också för skattebetalarna hiskeligt dåliga affärer.

Låt oss titta på Nuon, som ni hade ansvar för. Det är den i Sverige dyraste affären genom tiderna. Ni köpte brunkol, och sedan tvingades Vattenfall till nedskrivningar på 50 miljarder kronor. Det är mer än vad hela försvaret kostar, tio gånger alla bostadsbidrag i hela landet eller ungefär den summa det skulle kosta att ge alla barn två ytterligare barnbidrag varje månad i ett helt år.

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Men Centerpartiet nöjde sig inte med det. Ni tyckte också att den svenska posten skulle slås ihop med den danska posten och bilda Postnord. Man kan knappast säga att postleveranserna fungerar bra efter det, vare sig på landsbygden eller i staden. Det var också en mycket kostsam affär. Vi gav bort inflytande och beslutanderätt, och nu krävs miljarder i ägartillskott då den danska delen går med stora underskott.

Jag skulle vilja fråga dig, Emil Källström: Är du nöjd med Nuon? Är du nöjd med Postnord? Det här var ju affärer som skedde utan att väljarna fick veta det före valet, så nu vill jag veta: Ska ni göra fler sådana här affärer ifall ni kommer i regeringsställning 2018?

Anf. 71 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! När det gäller ansvar för statsfinanserna är det för det första värt att konstatera att Vänsterpartiet tog varje given chans när man lade sina oppositionsbudgetar att bränna iväg ännu mer pengar än något annat parti. Man hade störst underskott, och hade Vänsterpartiets ekonomiska politik fått regera hade vi haft högre statsskuld och allmänt sämre läge.

För det andra känner jag mig inte särskilt skyldig för vad bolagsledningarna på Vattenfall och Posten gjorde. Däremot drar jag slutsatser av den här typen av statlig kapitalism. Jag vill minska omfånget av statens ägande. Jag tycker inte att politiker ska agera företagare.

Där är jag och Ulla Andersson helt oense. Ulla Andersson vill ha mer statligt inflytande över sektorer och branscher och förstatliga företag. Det är du, Ulla Andersson, som vill leka affärsman. Då gör man ibland dåliga affärer. Jag vill att politiker ska hålla sig borta från detta. Jag vill minska statens ägande. Jag vill minska statens regleringsiver. Du vill öka den, och då måste du förstå att det är precis sådant som leder till att man ibland gör dåliga affärer. Men du tycker att det är bra att staten äger företag, leker affär och agerar kapitalist.

Det här är problemet i grunden: den socialistiska synen att staten ska göra allting samtidigt. Då blir det ibland väldigt dåligt.
(Applåder)

Anf. 72 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet hade samma finansiella sparande som den borgerliga regeringen under de regeringsåren.

Jag skulle vilja ta ytterligare ett exempel. Det här var inte Centerpartiet direkt ansvarigt för, utan det var Moderaterna. Ni sålde också delar av bilbesiktningen till ett riskkapitalbolag med säte på Caymanöarna. Det här riskkapitalbolaget hade dock inte tillräckligt med pengar för att köpa bolaget, så staten lånade ut pengar – halva köpeskillingen.

Men Centerpartiet hade ansvaret under Nuonaffären. Det var ni som köpte upp brunkolen. Det var ni som slog ihop Posten och bildade Postnord, och det kostade skattebetalarna enorma belopp. Det var ni som tyckte att staten skulle bilda större bolag och ge sig in på andra marknader. Det var inte Vänsterpartiet. Vi ville öka de gröna investeringarna i Vattenfall, inte brunkolsinvesteringarna.

Så, Emil Källström: Ska ni göra liknande affärer om ni vinner valet 2018? Ska det fortsätta att vara så här kostsamt med Centerpartiet i regeringsställning?

Anf. 73 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Men, Ulla Andersson, nu måste du bestämma dig! Var problemet att staten köpte, eller var problemet att staten sålde? Nu verkar det som om båda sakerna är problematiska.

Jag tycker att jag var ganska tydlig – jag tycker att man på ett klokt sätt ska minska det statliga ägandet, inte minst så att nästa näringsminister kan fokusera mer på grundläggande förutsättningar för alla företag i stället för att fokusera på ett fåtal krisande bolag.

Vad ska jag säga om detta? Om problemet är företagande och att politiker leker affär ska vi ju sluta med det. Men Vänsterpartiet vill alltså ha mer av den varan, och då blir det ibland dåliga affärer.

Jag tycker att vi kan ta den svenska statliga spritproduktionen som ett bra exempel på hur ägarpolitiken ska se ut. När man får bra betalt för det som i dag ägs av staten, då säljer man. Men man köper inte, som Vänsterpartiet vill, för då blir det ibland dåligt.

(Applåder)

Anf. 74 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! I Danderyds Nyheter kan vi läsa om en Djursholmsbo som berättar hur enkelt det är att äga en helikopter. I Arbetarbladet kan vi läsa om Jakob i Sandviken som vill ha betalt för det arbete han utför. Han är helt enkelt less på att jobba gratis i den dagliga verksamhet som han har rätt till enligt lagen om särskilt stöd och service.

Så skilda är livsvillkoren i vårt land. Medan ensamstående föräldrar kämpar för att få vardagen att gå ihop och pengarna att räcka månaden ut – ett par nya vinterstövlar till barnen blir då en oöverstiglig utgift – kan andra fundera på om de ska köpa en ny yacht i år igen eller en Porsche eller två.

Medan somliga skäller på att skatten på investeringsparkontot ska höjas med hela 37,50 för dem som har 50 000 på kontot – 40 procent av höjningen betalas av topp 10 – finns det faktiskt andra problem. Men låt oss stanna vid dessa 37,50, för 37,50 är ungefär det borgarna föreslår att lönerna ska sänkas med för dem som har de absolut lägsta lönerna. Skillnaden är att borgarna vill sänka lönerna med 37,50 varje timme, varje dag, hela året om.

Långtidssjuka får i dag leva med att betala högst skatt för lika inkomst, och deras sjukersättning hade inte höjts sedan 2003.

Vi ser helt enkelt olika problem i samhället. Vi lever i ett land där delar av landet har svikits av politiken. Bruksorter, stadsdelar och förorter har lämnats efter medan de redan rika i Djursholm, Nacka och Täby fått politiskt stöd genom omfattande skattesänkningar och införandet av nya bidrag – ursäkta, det heter ”avdrag” när man är rik. Man har fått RUT och permanent ROT och dessutom fått behålla alla sina ränteavdrag trots att fastighetsskatten avskaffats för 30-miljonersvillan. Vi borde ta oss bort från ett skattesystem som är riggat för de rika.

Prot. 2017/18:7

20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Att höja den ekonomiska standarden för människor som lever med en plånbok som är tom före månadens slut och som då tvingas välja mellan nudlar och nudlar handlar om att skapa ett värdigt samhälle. I ett sådant samhälle vill jag leva. För borgarna handlar det om att höja ”bidrag”, något de i falsett upprörs över. Till er vill jag säga: Gå i din nästes skor! Det borde även den som föreslår tiggeriförbud göra.

För mig som socialist och feminist är det självklart att politikens uppgift är att stå på den ensamstående mammans sida, på den långtidssjukas och på Jakobs. Men högern prioriterar hellre helikopterägaren, för när höginkomsttagare ska få betala mer i skatt hotar de med misstroendevotum. När de själva har makten försämrar de för sjuka och gynnar de rikaste.

När Vänsterpartiet har budgetförhandlat har vår uppgift varit att låta jämlikheten gå som en röd tråd genom det vi gjort. Jämlikhetsreformer är ju också feministiska reformer.

För oss har det varit viktigt att se till att människor som har permanent nedsatt arbetsförmåga, de som uppbär sjukersättning, ska kunna känna ekonomisk trygghet. Vi har nu återigen fått igenom en höjning av garantiersättningen och av bostadstillägget och dessutom en skattesänkning. För den med garantiersättning kan det innebära hela 840 kronor i månaden.

Dessutom stärks sjukförsäkringen genom att taket höjs, och tandvårdsbidraget fördubblas så att fler ska ha råd att gå till tandläkaren. Det om något är en klassfråga.

En annan klassfråga handlar höjningen av studiebidraget om. I Hofors i mitt hemlandskap Gästrikland går endast 27 procent av ungdomarna vidare till högre studier. Att skuldsätta sig och ta studielån är ett alltför stort steg för många människor, för ingen i deras familj har gjort det tidigare. Just därför är det viktigt att det är bidragsdelen av studiemedlen som höjs med 300 kronor per månad.

Nu för tiden är första året på språkintruktionsprogrammet gymnasiets största program. Att ge de eleverna de bästa förutsättningar vi kan för att de ska kunna ta sig vidare till nationella program kommer att ha stor betydelse. Många av eleverna som går där ska både lära sig ett nytt språk och läsa in grundskolan på kort tid. Nu görs en stor satsning på 300 miljoner kronor per år. Varje enskild elev ska kunna mötas där den eleven befinner sig.

Dessutom görs en satsning på biblioteken. Tillgängligheten ska öka, biblioteken ska bli fler, och fler ska kunna ta del av bibliotekens rikedom. Kunskap och bildning handlar ju om makt och om ett samhälle för alla, inte bara för några få.

Den här sommaren har varit en repris på många tidigare somrar. Vi har sett hur tufft det är i förlossningsvården. Födande kvinnor och oroliga föräldrar upplever otrygghet, och barnmorskor en stor stress. Så ska det inte behöva vara. Att föda barn ska vara tryggt, och tid ska finnas för varje födande kvinna. Därför kommer nu ytterligare en stor satsning på förlossningsvården.

Men hela sjukvården behöver mer resurser. Arbetsvillkoren för personalen behöver förbättras. De som jobbar i sjukvården ska kunna känna att de har rimliga arbetsvillkor och inflytande över sitt arbete. Nu kommer därför en satsning på hela 2 miljarder per år till dem som jobbar i vården.

Arbetet med att möta den psykiska ohälsan, bland både barn och vuxna, behöver förbättras, och därför görs nu en stor satsning på primärvårdens arbete för att möta den psykiska ohälsan, men också på barn- och ungdomspsykiatri och psykiatri.

Vi har fått igenom många viktiga, bra reformer i denna budget, till exempel en historiskt stor satsning på sjukvården – den största. Men det är också reformer som gör skillnad för väldigt många människor. Jämlikhetsreformer gynnar ju framför allt kvinnor. Det förstärker välfärden. Det är sådant man gör med oss, men inte med borgerliga partier, som vill höja hyror, sänka löner, angripa arbetsrätten och leka affär i välfärden.

Det finns dock områden där vi inte når fram, men det är väl något som högern är glad över. I skattepolitiken ligger den borgerliga fördelningspolitiken så gott som kvar i orubbat bo. Sverige är i dag ett ojämnt land. Här har klyftorna ökat snabbast de senaste decennierna.

En stor anledning till detta är att kapitalinkomsterna har ökat så kraftigt. Enligt Statistiska centralbyrån var kapitalinkomsterna hela 340 miljarder 2015, och hela 85 procent, ca 280 miljarder, gick till topp 10 – de som redan har mest pengar i det här landet. De tjänade i sin tur lika mycket på inkomst av kapital som på arbete och företagande. Det där att det ska löna sig att jobba gäller tydligen bara för en del på arbetsmarknaden.

Jag var ensamstående förälder. Det har inneburit att jag på många sätt fått insikter jag annars inte hade fått. Jag minns klumpen i magen när det var dags för matsäck i slutet av månaden eller när vinterstövlarna var utslitna. Min mamma fick rycka in och hjälpa till.

Före 2015 hade underhållsstödet inte höjts med mer än 100 kronor sedan 1994. Jag kan lova er att kostnaderna har höjts mångdubbelt mer än så. Nu höjs underhållsstödet för tredje gången den här mandatperioden. För barn mellan 11 och 14 år ökar det med 150 kronor och för barn mellan 15 och 18 med 300 kronor, för äldre barn kostar mer.

Nu möjliggörs också gratis kollektivtrafik på sommarlovet för unga, och succén med sommarlovsstödet, det vill säga avgiftsfria aktiviteter på sommarlovet, byggs ut och omfattar nu alla skolans lov. Och alla sex-åringar här i landet kommer att få gå i simskola med sin förskoleklass. Simkunnighet och vattenvana ska inte få handla om tjockleken på föräldrarnas plånbok. Så bygger vi ett bättre samhälle för barn och unga. Det är sådant man gör med oss.

Till sist, herr talman: Det finns ett sviket Sverige som lämnats efter, där servicen är eftersatt, arbetslösheten hög, utbildningsnivån låg och sysselsättningsgraden likaså. Det handlar om bruksorter, förorter och stadsdelar runt om i landet. Nu kommer en långsiktig satsning på 22 miljarder, för politikens uppgifter är att ge människor möjligheter, se problem och bidra till lösningar.

Hur dessa pengar ska användas ska man självklart bestämma själv, lokalt; det vet de bäst. Det kan handla om ett utbildningscentrum, en träffpunkt för service eller stöd till etablering av nya företag. Det är sådant man gör med oss: jämlikhet, förstärkt och utbyggd välfärd, avdrag för fackföreningsavgiften och bättre livsvillkor för människor, som att se till att Jakob får betalt på jobbet. Med andra partier fixar man helikoptrar till Danderydsbor.

(Applåder)

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Anf. 75 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Ibland blir de ideologiska skillnaderna tydliga i denna kammare. När Ulla Andersson håller ett brandtal som handlar om att vi ska bekämpa rikedom och inte fattigdom visar det på en väldigt stor skilljelinje mellan liberaler och socialister. Liberalen tycker att fattigdom är problemet; socialisten tycker att rikedom är problemet.

När man fullföljer den retoriken, som Ulla Andersson gör, blir det lite löjeväckande i praktiken. Vi i Liberalerna vill sänka barnmorskans skatt. Då svarar Ulla Andersson: Ni sänker skatten för de rika.

När en arbetslös person, ofta född i ett annat land, via RUT-avdraget får möjlighet att få ett jobb, kanske därför att en barnmorska använder en RUT-tjänst, är det fel därför att de rika använder ett RUT-avdrag, trots att vi alla ser att den positiva effekten av detta är att någon som varit arbetslös kommer in på arbetsmarknaden och får ett jobb.

När Ulla Andersson får igenom det som nu ligger på riksdagens bord, att vi ska höja skatten på sparande, tänker jag att jag trodde att vi ville ha ett samhälle där vi uppmuntrar till att spara, inte slösa. Ulla Andersson motiverar detta med att vi ska höja skatten för de rika. I själva verket vet vi att det är för dem som har små ekonomiska marginaler och inte har någon ekonomisk buffert som det verkligen är viktigt att kunna spara och att det är de som bör uppmuntras att spara.

Visste ni att väldigt många människor måste låna pengar om de får en oförutsedd utgift på 11 000 kronor? Att i det läget sända signalen till dem att det inte är bra att spara pengar är väldigt märkligt.

Ulla Andersson, varför anser du att en barnmorska tillhör de rika i samhället?

Anf. 76 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! I den här budgeten förstärks pengarna till förlossningsvården. Det innebär att barnmorskan kan få fler arbetskamrater, bättre arbetsvillkor och kanske också tillgång till den fortbildning hon faktiskt behöver.

Även sjukförsäkringen förstärks. I Liberalernas budget görs kraftiga besparingar på sjukförsäkringen. Det finns stor risk för att barnmorskan som sliter så hårt faktiskt blir sjuk, och då ska hon kunna ha en sjukförsäkring att lita på. Det tycker åtminstone jag är rimligt. Men Liberalerna sparar till och med mer på sjukförsäkringen än vad Moderaterna gör.

Om vi tittar på investeringssparkonto är skattehöjningen 37,50 per år på 50 000 kronor. Jag kan lova dig, Mats Persson, att 50 000 kronor är väldigt mycket pengar för många människor, inte minst ensamstående föräldrar, som nu får höjt underhållsstöd. Tidigare har ju ni avvisat dem och inte velat godkänna de satsningar på underhållsstöd som vi har gjort. Vi får väl se om ni gör det nu. Men det är i alla fall så att den skattehöjningen till 40 procent betalas av topp 10. ISK kommer fortfarande att vara en väldigt gynnsam sparform, med 5–6 procentenheter lägre skatt än andra sparformer.

Jag skulle vilja fråga dig, Mats Persson: Varför sparar ni på sjukförsäkringen? Tycker inte ni att människor ska kunna känna ekonomisk trygghet när de är sjuka? Jag tycker att det är väldigt rimligt.

Och hur kommer ni att göra? Kommer ni att avvisa även dessa satsningar på sjukvården, som ni gjorde tidigare, när vi gjorde en stor satsning på statsbidraget till kommuner och landsting? Då föreslog ni också besparingar. För er är det faktiskt så att skattesänkningar – framför allt för de allra rikaste, för så ser er fördelningsprofil ut – alltid är viktigare än att satsa på barnmorskans arbetsvillkor och kunna höja hennes lön. Det tycker jag att hon är värd: en betydligt högre lön.
(Applåder)

Anf. 77 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Det blir tydligt i en sådan här debatt att Ulla Anderssons ingång i detta är att när man sänker skatten för vanligt folk så att en barnmorska får lägre skatt är detta av ondo. När människor får behålla mer i sina plånböcker och får ökad egenmakt så att utbildning lönar sig bättre är det enligt Ulla Anderssons retorik en politik som innebär att klyftorna ökar och att man gynnar de rika.

För mig tillhör inte en barnmorska de rika i samhället. För mig är en barnmorska välfärdens hjälte. Den som investerar i en utbildning ska också få skörda frukten av den utbildningen.

Det är väldigt märkligt att retoriken från Vänsterns sida alltid handlar om att bekämpa rikedom, inte att bekämpa fattigdom. Retoriken landar alltid i att en barnmorska ses som en rik individ. I min värld är en barnmorska en person som vi ska uppmuntra och vars skatt vi ska sänka. Detta står i skarp kontrast till den politik som Ulla Andersson företräder.

Anf. 78 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! När Liberalerna talar om att sänka skatten är det främst topp 10 som får sänkt skatt. I den budget vi lägger fram nu kommer barnmorskan att få avdragsrätt för fackföreningsavgiften. 2,7 miljoner löntagare kommer att få göra avdrag för fackföreningsavgiften. Detta om något är viktigt för inflytande över arbetslivet, goda arbetsvillkor och bra löner. Men detta vill Liberalerna inte ha. Det var ju ni som avskaffade avdragsrätten, för ni tycker att det bara är arbetsgivaren som ska ha makten på arbetsmarknaden och inte de fackliga organisationerna.

Jag tycker att det är jätte viktigt att satsa på förlossningsvården. Det är därför vi har drivit de här satsningarna. På så sätt kan barnmorskor få högre löner, och det är vad jag tycker att de ska ha – betydligt högre löner. Varför avvisar ni satsningar på kommuner och landsting som möjliggör en bättre löneutveckling än tidigare för lärare, forskollärare, barnskötare, undersköterskor och barnmorskor? Dessa satsningar tycker jag är en helt rimlig politik.

(Applåder)

Anf. 79 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Låt oss uppehålla oss lite vid de 37,50 som Ulla Andersson valde att ta upp. Hon skrev en artikel om att detta motsvarar två påsar ostkrokar för den som har 50 000 på sitt ISK-konto. Förutom att det heter ostbågar kan vi väl konstatera att om man har ett startkapital – låt oss säga att man har 50 000 kronor – och sedan sparar, säg, 300 kronor i månaden under lång tid, kanske 40 eller 45 år, till sin pension motsvarar det inte två påsar. Det motsvarar i stället 3 280 påsar om man har normal avkastning.

Det är en skattehöjning på 61 500 kronor. De pengarna går man miste om i sin pension.

Det är också välfärd att kunna lägga undan lite – att gnetta ihop lite pengar för att skapa sig en egen buffert.

Det Vänsterpartiet ägnar sig åt är lite grann en ostkrokspolitik: Spara inte, gnetta inte, förkovra dig inte, ta inte ett chefsjobb i äldreomsorgen, jobba inte över på akuten eller i socialtjänsten, för annars kommer vi att slå till med vår skatteklubba. Gör något annat: Ät en påse ostkrokar!

Starta för allt i världen inget företag, särskilt inte som svar på brister du ser i välfärden, för då kommer vi att jaga dig. Gör något annat: Ät en påse ostkrokar!

Detta är problemet med Vänsterns politik. Det handlar ju inte om att dela ut påsar här och nu. Det vet vi att ni klarar. Ibland delar ni till och med ut till rätt mottagare och till rätt angelägna saker. Det kan jag gärna medge. Men att kunna göra detta i morgon – när Vänsterpartiets politik har gjort att färre vill jobba mer, att färre vill spara och skapa sig en liten buffert och att allt färre vill starta företag – verkar inte bekymra Vänsterpartiet, men det borde det verkligen göra.

Min övertygelse är att det i Vänsterns Sverige till slut bara finns tomma påsar att fördela. Min fråga till Ulla Andersson är: Kan er politik trotsa tyngdlagen? Tror Ulla Andersson verkligen att det går att jaga företagare och beskatta arbete och sparande utan att det får några som helst effekter för välfärden?

Anf. 80 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag gillar dialekter. I Norrland heter det ostkrokar, bara så att du vet, Jakob. Välkommen till Norrland – en mycket fin del av Sverige!

Jag blir lite fundersam över det som du påstår. Arbetslösheten i det här landet sjunker faktiskt, och tittar vi på antalet sysselsatta inom skola, vård och omsorg kan vi se att de har ökat under de här åren. Under er tid var ju utvecklingen tvärtom.

De allra flesta som jobbar inom välfärden – socionomer, barnmorskor, lärare, undersköterskor och barnskötare – inser att de behöver fler arbetskamrater. Det är något som vi behöver finansiera gemensamt, och det gör vi över skattsedeln. Vill vi att dessa yrkesgrupper ska ha högre löner är det också på detta sätt vi gör det gemensamt.

Med er politik får de stressa hårt. De får stressa så mycket att de faktiskt blir sjuka. Och sedan skär ni i sjukförsäkringen. Jag tycker inte att detta är rimligt.

Jag vill ha ett värdigt samhälle, där man ska kunna lita på sjukförsäkringen när man blir sjuk. Man ska kunna få inkomsten relaterad till sin lön när man är sjuk, och jag tycker faktiskt att vi behöver fler anställda på välfärdens viktiga områden, för det är väldigt många barn, äldre och sjuka som behöver det stöd som professionen kan ge.

Investeringsparkontot kommer att ha lägre beskattning även fortsättningsvis, och 40 procent betalas av topp 10. Efter er tid vid regeringsmakten har vi faktiskt det minst omfördelade skattesystemet i EU:s 15 kärnländer. En viktig bidragande orsak är att ni kraftigt minskade beskattningen av de allra rikaste, medan de sjuka, de arbetslösa och de ensamstående föräldrarna lämnades helt därhän – de fick klara sig bäst de kunde.

Anf. 81 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag är alltså inte emot välfärdssatsningar. Alliansregeringen tillförde mer resurser än tidigare per invånare, per elev och per patient på sjukhusen. Det var rekordnivåer. Ändå står du, Ulla Andersson, här och säger att det är vi som är ansvariga för att människor är sjuka.

Att vi inte gjorde något för ensamstående mammor är helt fel. Alla ensamstående mammor som jobbar fick stora skattelättnader. Det var på låga inkomster vi satte in detta. Mitt parti såg dessutom till att vi höjde barndelen i bostadsbidraget vid ett flertal tillfällen. Det träffar nästan uteslutande ensamstående föräldrar. Detta vet Ulla Andersson. Jag har sagt det till henne många gånger i den här talarstolen. Men ändå fortsätter hon med sina påståenden.

Låt mig ta upp investeringssparkontot och sparandet. Det är viktigt med sparande. Vi talar inte bara om 37,50. Vi talar om signaler: Arbeta inte, spara inte! Satsa inte på de sakerna, utan gör något annat!

Anf. 82 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Underhållsstödet höjdes sista gången 1994 innan det höjdes 2006. Det var innan Jakob Forssmeds parti kom i regeringsställning. Under Kristdemokraternas tid i regeringsställning höjdes det inte en enda gång. Nu har det höjts tre gånger när Vänsterpartiet har varit med i budgetförhandlingarna.

De långtidssjuka, alltså de som har permanent nedsatt arbetsförmåga, hade inte fått höjd ersättning sedan 2003, innan Vänsterpartiet fick igenom höjningar. Det vet Jakob Forssmed. Sedan gjorde ni en höjning av bostadsbidraget för en del. Visst, så är det. Det har jag också sagt har varit bra.

Men de skattesänkningar ni genomförde gynnade framför allt topp 10. Ni avskaffade fastighetsskatten. Hur mycket tjänade inte en Djursholmsbo på det jämfört med en radhusägare i Fagersta? Det är likadant med avskaffandet av förmögenhetsskatten.

Det som händer när man bara sänker skatten är att välfärden inte får tillräckligt med resurser och att ojämlikheten i samhället ökar. Det är inte en hållbar samhällsutveckling, tycker jag.

(Applåder)

Anf. 83 MATS PERSSON (L):

Herr talman! Sverige är ett fantastiskt land. När man åker runt i Sverige, från norr till söder, är sannolikheten hög för att man på stora och mindre orter får lyssna till berättelsen om företagare och entreprenörer som under efterkrigstiden startat företag som än i dag är den dominerande arbetsgivaren på orten. Jag är själv uppvuxen på en sådan ort, småländska Markaryd, på gränsen till Skåne, där värmepumpstillverkaren Nibe, grundad på 1950-talet, i dag har verksamhet. Företaget har försäljning på fem kontinenter.

Detta är berättelsen om hur Sverige blev rikt. Det är berättelsen om driftiga människor, företagare och entreprenörer, som startade företag. Men det är också berättelsen om svenskar med en stark arbetsmoral, som levde efter devisen: Gör din plikt, kräv din rätt! Det är historien om hur entreprenörskap, flit och arbetsmoral byggde det svenska välståndet.

Herr talman! Det är en annan berättelse än den som socialdemokrater ofta berättar, om hur de byggde vårt land. Det är också berättelsen om ett jämlikt samhälle, ett samhälle som håller ihop och ett samhälle med mindre klyftor. Det var åtminstone så vi kände igen det svenska samhället.

Men det vi ser nu är växande klyftor. Vi ser växande klyftor mellan den som har ett arbete och den som står utanför. Vi ser växande klyftor mellan den som får stöd i skolan hemifrån och den som lämnar skolan på eftermiddagen för att stötta sina föräldrar hemma. Vi ser framväxten av en ny underklass, där bidragsberoende går i arv från en generation till en annan.

Detta är grogrunden för den kriminalitet vi just nu ser i våra förorter. Det är ett samhälle som slits isär. Det är ett samhälle där det blir viktigare varifrån du kommer än vart du är på väg. Det är ett samhälle där din framtid avgörs av din bakgrund.

Herr talman! Mitt i högkonjunkturen växer en grupp i Sverige. Det är 300 000 människor som befinner sig utanför arbetsmarknaden men som drömmer om att få vara en del av arbetsplatsens gemenskap. Det är framför allt unga som har hoppat av skolan och nyanlända invandrare som har låg och kort utbildning. Vi har i Sverige under lång tid, medvetet eller omedvetet och ofta under en paroll av jantelag, rationaliserat bort enkla och lågkvalificerade jobb, inte minst inom välfärden. Det gör att steget in på den svenska arbetsmarknaden är långt för denna grupp.

Från Liberalernas sida föreslår vi fler enkla riktiga jobb. Det skulle betyda att det skapas nya vägar in på arbetsmarknaden. Det skulle betyda att sjuksköterskan och läkaren kan lägga mer tid på att träffa patienter än på att vända papper, leta vårdplatser eller tvätta i vårdrum. Det skulle betyda att fler människor får möjlighet att komma in i arbetets gemenskap. Och det skulle innebära att de som jobbar i välfärdens kärna skulle kunna få jobba med det som de är utbildade till, då vi låter proffsen vara proffs.

Herr talman! Om detta, om växande klyftor och om framväxten av en ny underklass, hörs det väldigt lite från regeringens sida. Allvarligast av allt är att vi ser väldigt få konkreta politiska förslag för att bryta denna utveckling. Den rödgröna regeringen håller sig krampaktigt fast vid Arbetsförmedlingen. Det är en myndighet som väldigt få litar på och har förtroende för. Varken arbetssökande, företag eller kommuner tror på Arbetsförmedlingen, men regeringen håller fast vid sin Amspolitik som om det är den enda vägens politik.

Regeringen vägrar se verkligheten, där vi just nu ser framväxten av en ny underklass. Man vägrar lansera reformer som på riktigt skapar vägar in för dem som i dag står utanför och som inte har förutsättningar att ta del av utbildning. Av regeringens satsningar blir det i regel bara en tummetott. Det blev 130 traineejobb innan man lade ned detta. Av extratjänsterna har det blivit 41 riktiga jobb. Ryktet säger att det är fler som har besökt rymdstationer än som har fått riktiga jobb i extratjänster.

Herr talman! Detta duger inte. Sverige kan mycket bättre än så här. Det behövs en ny politik för att fler människor ska få komma in på arbetsmarknaden och för att fler människor ska få vara en del av arbetets gemenskap. Vi liberaler tror att mycket börjar i skolan. Ska människor som kommer till vårt land i 10–12-årsåldern på riktigt ha möjlighet att lära sig svenska språket och lära sig annat i skolan måste de gå längre i skolan. Därför föreslår vi förlängd skolplikt för nyanlända. Vi föreslår att de bästa lärarna

ska jobba i våra utanförskapsområden. Vi föreslår att det ska vara mer fokus på ordning och reda i skolan. Vi gör detta för att vi passionerat tror på att klassresan börjar i klassrummet och för att vi tror att kunskap är makt.

Om detta ska bli möjligt duger det inte att 300 kommuner gör på olika sätt. Det duger inte att det är vilken kommun du växer upp i som avgör vilken skola du får. Därför behöver ansvaret flyttas från kommunerna till staten, så att staten tar ett större ansvar för skolan.

Herr talman! Det är pinsamt att ta del av regeringens skolpolitik. Tack vare Alliansens och Liberalernas reformer under åtta år ser vi nu hur skolresultaten sakta stiger. Men vi är inte nöjda. Ska varje unge lämna skolan med fullständiga betyg måste ambitionerna vara högre. Ska alla människor kunna fullfölja sina drömmar och bli det som de vill bli måste vi ha högre ambitioner än så. Från regeringens sida är svaret väldigt tunt. Från regeringens sida är reformerna väldigt små och felaktiga.

Herr talman! Regeringen festar som om det inte fanns en morgondag. Den budget som ligger på riksdagens bord är så expansiv att Sverige riskerar att föras in i ett läge av överhettning i den svenska ekonomin. I ett läge där Riksbanken för en väldigt aktiv penningpolitik – till och med reporäntan är negativ – väljer finansminister Magdalena Andersson att elda på den svenska ekonomin. Konsekvenserna av detta vet vi ännu inte, men de oroar mig i djupet av mitt hjärta.

Det vi riskerar att se är framväxten av en överhettning i den svenska ekonomin som innebär att fastighetsmarknaden kraschar. Regeringen eldar på den osäkerhet som finns, inte minst på bostadsmarknaden. Man riskerar att skapa en situation som får väldigt långsiktiga konsekvenser för svensk ekonomi.

När man festar som om det inte fanns en morgondag vet man en enda sak: Svenska folket kommer att få betala dagen efter. Den risken vill inte jag ta. Därför kommer vi med kraft att bekämpa den politik som nu ligger på riksdagens bord.

Herr talman! Sverige är ett fantastiskt land. Vårt välstånd har byggts av entreprenörer, av flit, av strävsamhet och av arbetsmoral. Det som en gång byggde Sverige starkt var att vi såg till att hålla ihop vårt samhälle, att vi hade en hög grad av jämlikhet och att vi gav alla människor chansen. Ska vi lyckas göra detta igen krävs det att vi inte gör som vi gjorde förut. Vi måste se att verkligheten har förändrats. Den största förändring som har skett, som är vårt gemensamma samhällsproblem, är att vi har fått en grupp som står utanför och inte kommer in på arbetsmarknaden. Vi har en grupp människor som har hoppat av skolan eller som har kommit till Sverige utan fullgod utbildning. Där fungerar inte den gamla tidens lösningar med klassisk Amspolitik. Det krävs något nytt. Det krävs riktiga enkla jobb för att de ska kunna komma in på den svenska arbetsmarknaden.

Gör vi detta kan vi bryta framväxten av en ny underklass. Då kan vi se till att Sverige håller ihop. Då kan vi motverka de klyftor vi just nu ser. Då kan vi se till att Sverige också i framtiden är ett välståndsländ att vara stolt över. Detta kommer vi från Liberalernas sida att kämpa för. Den budget som ligger på vårt bord drar Sverige i fel riktning. Man förstärker klyftorna, ser inte verkligheten och vågar inte genomföra de reformer som svensk ekonomi behöver. Det gör Sverige svagare i ett läge där vi skulle behöva hålla ihop vårt samhälle och göra vårt land starkare.

(Applåder)

Prot. 2017/18:7
20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Anf. 84 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Nu hörde jag inte Mats Persson prata någonting om miljöfrågor. Jag kan tycka att det är synd att Liberalerna inte profilerar sig mer i just de frågorna, för Liberalerna är trots allt det av Alliansens partier som har bäst politik inom det området. Men en möjlig förklaring är att man prioriterar ned frågan i partiet även om politiken på papperet är bra. Så ser det nämligen ut när man granskar den ekonomiska politiken.

Vad Liberalerna hade för roll i den misslyckade miljöpolitiken under allianstiden är svårt att veta. Men till deras försvar kan man konstatera att de behövde samarbeta med Moderaterna, som motarbetar i stort sett alla miljöreformer. Detta är inte minst tydligt i den ekonomiska politiken, där Moderaterna fortfarande vill ha en kolsvart, snarare än en grön, skatteväxling.

Å ena sidan är ni förespråkare för en bättre miljöpolitik. Å andra sidan motarbetar ni effektivt förslag som vi lägger fram. Än underligare är det att ett parti som vill profilera sig som intresserat av miljön, vilket ni gör, hoppar av energiöverenskommelsen och vurmar väldigt för kärnkraften. Vindkraft är bättre än kärnkraft, och elcertifikatssystemet är det billigaste sättet att säkerställa ny elproduktion i Sverige. Ändå motsätter sig Liberalerna detta och förfasar sig nu över att vi stänger gammal kärnkraft.

Jag skulle vilja fråga Mats Persson: Vad vill egentligen Liberalerna i miljö- och klimatpolitiken?

Anf. 85 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Tack för berömmet! Jag håller med om att vi har en väldigt bra miljöpolitik. Men jag håller inte med om din verklighetsbeskrivning – att Alliansen under åtta år skulle ha förstört klimatet. Under Alliansens åtta år vid regeringsmakten minskade Sveriges utsläpp.

Hur kan man säga något sådant? Det har ingenting med verkligheten att göra. Verkligheten är att utsläppen minskade under de år då Alliansen satt vid makten. Jag känner en väldig stolthet över det. Jag tycker att Alliansen gjorde mycket bra saker under de åtta åren.

Det betyder dock inte att vi är nöjda eller att vi inte behöver göra mer. Vi behöver göra betydligt mer. Det man borde göra är att på riktigt försöka göra en grön skatteväxling, vilket Miljöpartiet inte har lyckats med i regeringsställning. Det ska bli billigare att arbeta och dyrare att släppa ut och förstöra miljön. Vad ni gör är att ni ibland gör det lite dyrare att förstöra miljön, men ni gör det aldrig billigare att arbeta, åtminstone inte om man ska recensera de år som ni har suttit vid makten just nu.

Om vi ska klara klimatfrågan, som är en av vår tids viktigaste frågor, bygger det i grund och botten på att vi lägger om skattepolitiken och gör en riktig grön skatteväxling. Det blir då lägre skatt på arbete och dyrare att göra utsläpp.

Räcker detta? Inte enbart. Vi behöver göra mer än så. Vi behöver satsa på att rena våra hav, och vi behöver ha en politik som håller ihop fullt ut. Men det får inte bli något slags anslagsbingo. Det är inte mängden anslag och pengar man satsar på olika åtgärder som spelar roll. Det som verkligen spelar roll är att klimatutsläppen minskar. De minskade under Alliansens åtta år. Vi ser nu att ni inte lyckas så bra som vi gjorde.

Jag känner mig väldigt stolt över den politik som Alliansen genomförde under åtta år. Och jag känner mig väldigt nöjd med den politik som Liberalerna har på området. Vi står för grön skatteväxling på riktigt.

(Applåder)

Anf. 86 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Vi kan konstatera att utsläppen också hänger på hur konjunkturen ser ut. Faktum är att alliansregeringen lämnade ett stort glapp då det inte fanns förslag på några reformer som skulle ta oss mot de utsläppsmål som Sverige faktiskt har satt upp. Dessutom lämnade den också efter sig ett väldigt stort budgetunderskott. Alliansen lyckades inte nå vare sig det finanspolitiska eller det klimatpolitiska ramverket. Det finns en del att önska där.

Det är intressant att Mats Persson säger att det finns ambitioner. Jag ser mycket fram emot att se dem fortsättningsvis. Men frågan gällde egentligen vad som är så provocerande med att vi stöttar utvecklingen mot framtidens förnybara energi i stället för de föråldrade lösningarna.

Anf. 87 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Det är ingen hemlighet att Liberalerna tror att kärnkraft tillhör framtiden. Ser man på när det blir väldigt kallt i Sverige i dag blir detta uppenbart. Vi har de senaste åren haft lägen då svensk elproduktion plötsligt inte är klimatneutral. När vi ska ha el och värme spyr vi faktiskt ut koldioxid i atmosfären. Detta beror på att vi inte har byggt ut kärnkraften.

När vindsnurrorna inte snurrar och det är kallt behöver vi kärnkraften så att vi kan ta ansvar för klimatet. Detta står vi upp för. Vi måste se till att ha ett stabilt elsystem där vi kan vara säkra på att elen vi producerar tar ansvar för klimatet och inte spyr ut koldioxid. Detta möjliggörs av kärnkraften.

Det är konstigt att andra länder gör helt andra bedömningar. Andra länder satsar på ny kärnkraft, för de ser det som det viktigaste redskapet för att ta ansvar för klimatet. Detta bör vi också göra.

(Applåder)

Anf. 88 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! När förslaget om återinförd avdragsrätt för fackföreningsavgiften presenterades, något som ger 2,7 miljoner löntagare sänkt skatt, twittrade Liberalernas ordförande: ”Nu ska man få dra av för gåvor till LO.” Den tweeten säger det mesta om Liberalernas inställning till facken och löntagarnas rättigheter numera.

Liberalerna var med och avskaffade löntagarnas avdragsrätt under sin regeringstid. Nu finns förslag om att den ska återinföras. Förutom att nästan 3 miljoner löntagare får sänkt skatt bidrar detta till att stärka den fackliga organiseringen, vilket är viktigt för arbetsvillkor och löner på svensk arbetsmarknad. När den borgerliga regeringen avskaffade avdragsrätten för löntagarnas fackföreningsavgift behölls den för avgifterna för arbetsgivarnas organisationer. Ur ett borgerligt perspektiv är det tydligen en självklarhet att bara den ena sidan, det vill säga arbetsgivaren, ska ha styrka vid förhandlingsbordet.

Liberalerna har tidigare stått upp för den svenska modellen men har under Björklund alltmer lämnat den inställningen. Med Liberalerna undergrävs de inkomstrelaterade försäkringarna. Enorma besparingar föreslås. Liberalerna anser numera att Sveriges riksdag ska sätta lönerna, och inte parterna på arbetsmarknaden. De föreslår lönesänkningar på ungefär 37,50 per timme, varje timme varje dag året om, för de människor som redan har lägst löner. Strejkrätten angrips liksom anställningstryggheten. Ju otryggare löntagare och svagare fack vi har desto bättre, verkar vara Liberalernas uppfattning.

Herr talman! Min fråga till Mats Persson är: Anser han liksom hans partiordförande att avdragsrätten för fackföreningsavgiften för nästan 3 miljoner löntagare är en gåva till LO?

Anf. 89 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Liberalerna är varma anhängare av den svenska modellen. Betyder det att den svenska modellen är precis som Ulla Andersson definierar att den är? Naturligtvis inte. Betyder det att man om man står bakom den svenska modellen inte är beredd att göra några förändringar av hur arbetsmarknadslagarna ska se ut? Naturligtvis inte.

Varje tid har sitt behov av sina regler. Svensk ekonomi är på väg in i ett nytt skede där vi inte minst ser en ökad tudelning på svensk arbetsmarknad. Kan vi då acceptera att de arbetsmarknadsregler som vi har inte förändras? Jag tycker inte det.

Till syvende och sist, Ulla Andersson, är ditt och mitt uppdrag inte att värna gamla regler. Vårt uppdrag är att se till att människor kommer in på arbetsmarknaden, att fler människor kan känna egenmakt och att fler människor kan få frihet över sitt liv. Detta är vårt huvuduppdrag.

Om det då är så som det är i Sverige i dag, nämligen att vi har arbetsmarknadsregler som många gånger härstammar från 70-talet och vi nu 40–45 år senare har en helt annan ekonomi, tycker jag att det är ett uns av anständighet att ställa sig frågan: Ska vi ha samma regler nu som vi hade 1976? Jag var för övrigt inte ens född då, så svaret för mig är ganska enkelt: Det är klart att vi inte ska.

Reglerna måste anpassas utifrån att vi lever i en helt ny ekonomi, där det viktigaste måste vara att företagen kan anställa, att människor känner trygghet genom att de har jobb att söka sig till och som de kan få och där vi på riktigt tar ansvar för att det just nu växer fram en ny underklass i Sverige med ökade klyftor mellan dem som har jobb och dem som inte har jobb.

Där får arbetsmarknadens parter inte stå i vägen. Då måste vi förändra den svenska modellen. Den svenska modellen ska bevaras, men den ska utvecklas.

(Applåder)

Anf. 90 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Om ni nu inte vill ha ett gammalt regelverk i den svenska modellen undrar jag varför ni föreslår enkla jobb. Det om något är väl gammalt. Länder som exempelvis Turkiet har många enkla jobb. Varför angriper ni strejkrätten och löntagarnas villkor? Varför föreslår ni sänkta löner? Jag tycker att detta känns som väldigt gammal skåpmat. Det är som att förflytta sig hundra år tillbaka i tiden.

Varje förändring av den svenska modellen som ni föreslår handlar om att försvaga löntagarnas ställning, att undergräva de inkomstrelaterade försäkringarna och att öka den ekonomiska ojämlikheten. Detta är ändå centrala och viktiga beståndsdelar i den svenska modellen.

Varför hamnar ni jämt i ett läge där vi backar in i framtiden? Och varför ska inte fackliga rättigheter stärkas när arbetsgivarnas rättigheter, enligt Liberalerna, ständigt ska stärkas?

Anf. 91 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! I Göteborgs hamn pågår just nu en konflikt som innebär att stora svenska exportföretag, som betalar Ulla Anderssons lön, funderar på att välja bort Göteborgs hamn och välja andra hamnar. Att det pågår en konflikt i Göteborgs hamn påverkar hela den svenska exportindustrin.

Anledningen till att den pågår är att vi har regler från 1976. Ulla Andersson säger att reglerna alltid ska vara som de var 1976 och att detta är den svenska modellen. Ursäkta mig, men det perspektivet duger inte.

Enkla jobb är det mest moderna man kan tänka sig. För det skulle innebära att en läkare eller en sjuksköterska kan lägga sin energi på det de är utbildade till, att träffa patienter, i stället för att som i dag lägga tid på administrativa uppgifter, att leta vårdplatser och att städa i patienters rum. Enkla jobb är alltså det mest moderna som finns.

(Applåder)

Anf. 92 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Det är väldigt mycket som är bra med Sverige. Det finns till och med saker som är bra med regeringens politik och den budget man nu har lagt fram. Men samtidigt måste vi göra bokslut över de här åren och de budgetar som lagts fram. Tyvärr är dagens budgetproposition en slutlig bekräftelse på förlorade år för Sverige på flera viktiga områden.

Det finns som sagt saker som är bra i budgeten – fattas bara annat – med många och stora utgiftsreformer. Men frånvaron av reformer som på allvar tar itu med Sveriges problem och utmaningar är samtidigt öronbedövande. Det är allt till alla, utan att man klarar några av de mest grundläggande uppgifterna. Ett exempel är vårdköerna. Vårdgarantin uppfylls nu för allt färre. Det har gått från 89 procent 2014 till 76 procent hittills i år. Bakom de här siffrorna finns det riktiga människor som inte får vård i tid. Den ojämlika vården är ett annat stort problem som regeringen inte har tillräckliga reformer för att komma till rätta med. Om man får rätt vård beror på i vilket landsting man bor, till och med vid en allvarlig sjukdom. Behovet av äldreomsorgsplatser möter man inte alls i den här budgeten. De behövs inte minst för att bryta ensamhet och isolering.

Allt fler står allt längre ifrån arbetsmarknaden, samtidigt som vi har en brinnande högkonjunktur. Det är personer som inte får en chans att visa vad de går för och komma in i en arbetsgemenskap. Om man nu i en lågräntemiljö under brinnande högkonjunktur ska spendera stora belopp ska de framför allt användas för åtgärder som rustar Sverige starkt. Bara för att sommaren varat rekordlänge innebär det inte att hösten och vintern inte kommer. Och för stora grupper är den redan här. Man finns på skuggsidan av arbetsmarknaden och nås inte av den starka konjunktursolen.

Vad använder då regeringen resurserna till? Jo, till att konsekvent bygga ut det offentliga åtagandet. Man kan få bilden att det bara är till välfärden de här satsningarna går, men så är det inte. Man gör en lång rad satsningar. Jag har nämnt några tidigare i debatten, såsom en elcykelpremie och lägre pris på kronhjortsspaning. Det här är rätt stora reformer. Det är inte småsaker. Ett normalår skulle det här vara rejäla saker.

Vi kan ta äldreomsorgen som ett exempel på något som man inte satsar särskilt mycket på. Statsministern nämnde inte äldreomsorgen i sin mycket långa regeringsförklaring häromdagen. Jag förstår varför. Det saknas i stort sett äldreomsorgssatsningar i den här budgeten. Det kommer visserligen om ett par år satsningar på kommunerna, men samtidigt tar en stor äldreomsorgssatsning slut, och någon ny ersätter inte. Det handlar om 12 miljoner till samordning och 13 miljoner till att förebygga fallolyckor – miljoner, inte miljarder – i en 44-miljardersbudget.

Mycket ska bli gratis, och detta tycker jag tyvärr sammanfattar en del av regeringens välfärdspolitik. Det har blivit gratis för äldre att sitta i allt längre vårdköer. Det är inget bra facit för en regering som jag har förstått har ambitioner på välfärdsområdet.

Trots det enorma reformutrymme man anser sig ha fortsätter beskattningsjakten på klassiska dygder. Efter att man först höjt skatten på givande till ideella organisationer som jobbar mot hemlöshet eller för flyktingar var det dags för höjd skatt på arbete. Nu kommer höjd skatt på sparande. Den som gnetar, sparar och lägger undan till barnen eller pensionen får höjd skatt – i ett läge där man har ett enormt reformutrymme. Kom inte och påstå att man *behöver* göra detta! Detta gör man för att man *vill*. Det är helt enkelt ideologiskt motiverat.

Vilken är nästa dygd som ska beskattas hårdare, och hur ska det gå till? Är det kanske kärlek? Det är lite tveksamt. Är det klokskap, eller är det kanske ödmjukhet? Att man ständigt tar sig friheter att lägga under sig större delar av samhällslivet genom att höja skatter, försöka avskaffa mångfald i välfärden, försvåra för ideella organisationer och försöka maximera sitt inflytande över kyrkan tyder i och för sig möjligen på att ödmjukheten inför makten inte är en oändligt stor skattebas just i regeringskretsen.

Herr talman! Vi kristdemokrater kommer naturligtvis att svara på den här budgetpropositionen med vårt alternativ. Vi tror att vi behöver en riktig reformkost snarare än den godispåse som regeringen presenterar. Först fibrer, sedan efterrätt! Det är en gammal god metodik som har fungerat i många sammanhang och också bör vara vägledande för den ekonomiska politiken. Jag menar att regeringen överger det här sambandet.

Vi kommer att spendera mindre pengar än regeringen. Vi kommer att hålla igen på utgifterna. Vi kommer att sänka inkomstskatter på såväl arbete som pensioner, och vi kommer att göra det mer än regeringen. Vi kommer att föreslå att skillnaden i beskattning avskaffas helt och hållet från den 1 januari 2018. Det kommer att vara fokus på jobb, med omfattande åtgärder för att människor som står allt längre från arbetsmarknaden ska få en chans att komma in i en arbetsgemenskap, en stor reform av arbetsmarknaden med inträdesjobb, utbyggd RUT-reform samt en massiv utbyggnad av yrkesutbildningen.

Det kommer att finnas stora vård- och omsorgssatsningar i Kristdemokraternas budget. Vi kommer att ha med ett återinförande av kömiljarden,

som regeringen avskaffade med känt resultat: växande vårdköer runt om i vårt land. Det kommer att finnas satsningar på äldreomsorgen. Vi ska öka personalkontinuiteten i hemtjänsten så att den äldre i behov av hemtjänst inte ska behöva möta så många olika medarbetare, något som i dag skapar osäkerhet och otrygghet för den äldre. Det kommer att finnas satsningar mot demens.

Det kommer också att finnas satsningar på skolan, så att vi lockar de bästa lärarna till de skolor som behöver dem allra mest. Vi behöver involvera alla föräldrar mer i elevernas skolgång, inte bara de resursstarka. Här gör faktiskt regeringen en liten satsning, som jag gärna vill berömma dem för. De har kanske lyssnat på förslag från oss, eller så har de kommit på det här själva. Det är en viktig sak som vi också kommer att ta med i vår budget.

Vi kommer att se till att de pengar vi lägger på Polismyndigheten inte bara läggs i en allmän pott utan att vi får ut mesta möjliga av dem genom att förändra polisens organisation, öka den lokala förankringen och se till att polisen kan satsa mer på bättre arbetsvillkor, så att vi kan rekrytera och behålla poliser och förändra polisutbildningen. På så sätt kan vi få ut fler poliser på gator och torg – snabbare än med regeringens politik.

Vi vill göra satsningar för att lyfta utsatta människor och underlätta ekonomiskt för dem som har det riktigt knapert, inte minst genom att höja bostadstillägget för våra ekonomiskt utsatta pensionärer och höja barndelen i bostadsbidraget för de ekonomiskt utsatta barnfamiljerna. Vi kommer att satsa på familjeåterförening, så att små barn kan återförenas med sina föräldrar.

Herr talman! Vi har många utmaningar i Sverige. Jag har nämnt några av dem på vårdens område, på äldreomsorgens område, på jobbans område och när det gäller tryggheten att inte utsättas för brott på gator och torg. Men jag tänker också på en annan utmaning, som vi inte hör så mycket om i den här kammaren och i samhällsdebatten. Bris sa för några veckor sedan att barn i Sverige inte tror att deras föräldrar har tid för dem. Har vi en politik för detta? Det är kanske inte i första hand en politisk fråga, men politiken måste finnas där och ge möjligheter för familjer till mer tid för barnen, till mer tid tillsammans, till ork att finnas där när barnet behöver det. Det kommer att behövas vård- och omsorgssatsningar för att möta den ökade psykiska ohälsa som vi ser i samhället. Vi föreslår en lång rad sådana satsningar i vår budget. Men det kommer också att krävas en politik för att föräldrar ska kunna finnas där och ha tid, kraft och ork för sina barn.

Herr talman! Min övertygelse är att tilliten växer när vi kan lita på välfärden, när vi kan lita på polisen och skolan, när vi kan lita på att vården finns när vi behöver den. Därför är det så otroligt viktigt att vi klarar detta. Sedan kan vi lägga till allt det andra som vi också vill göra. Men jag tror inte att mer tillit kan kommenderas fram. Vi behöver ett samhälle som håller ihop av egen kraft och vilja, inte ett samhälle som hamras ihop med tvång uppifrån. Vi behöver ett samhälle där egen ansträngning och eget ansvarstagande lönar sig, ett samhälle som byggs i familjer, av företag, i församlingar och av föreningar, ett samhälle där tillit och solidaritet med den utsatte grundläggs, där vi får känna kärlek, där vi blir sedda, där vi får bidra. Och det sker bäst i gemenskap med andra.

(Applåder)

Prot. 2017/18:7

20 september

*Debatt med anledning
av budgetpropositionens
avlämnande*

Anf. 93 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! För inte så länge sedan profilerade sig Kristdemokraterna inom bistånd, fred och medmänsklighet. Detta står i stark kontrast till det parti vi nu ser, som i stället allt tydligare försöker finna en plats som ett parti för den ultrakonservativa högern. Det är därmed inte konstigt att det blir lite oklart vad Kristdemokraterna egentligen vill och vad deras utfästelser kan väntas få för resultat i en eventuell regering.

Kristdemokraterna ondgör sig exempelvis ofta över den så kallade pensionärsskatten, det vill säga den skatteflyfta som finns mellan löntagare och pensionärer. Det är uppseendeväckande med tanke på att det var Kristdemokraterna själva som i regeringsställning såg till att den uppkom. Dessutom vill Kristdemokraterna gärna fortsätta samarbeta med Moderaterna. Det är ett parti som vill göra om samma misstag genom att återigen öka den skatteflyftan mellan löntagare och pensionärer med ett sjätte jobbskatteavdrag.

För att minska skatteflyftan föreslår Kristdemokraterna en höjning av momsen. I relation till sin inkomst är pensionärer med låg inkomst bland de grupper som drabbas hårdast av en sådan höjning. Landets pensionärer ska alltså själva vara med och betala för att sänka den pensionärsskatt som Kristdemokraterna var med och införde. Men det stannar inte där. Inte ens den momshöjning som KD föreslår kan täcka in det sjätte jobbskatteavdraget.

Vi har bett RUT att räkna på kostnaderna för att ta bort skatteflyftan mellan pensionärer och löntagare även vid ett sjätte jobbskatteavdrag. År 2018 skulle det kosta ytterligare 6 miljarder och några år senare vara uppe i 7 miljarder. Hur tänker sig Kristdemokraterna att finansiera detta? Ska momsen då höjas ännu mer för landets pensionärer?

Anf. 94 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag blir nästan lite upplyft av detta inlägg, som inleddes med att det talades om den ultrakonservativa högern. Jag känner mig inte riktigt hundraprocentigt bekväm med den beteckningen. Detta ska då ledas i bevis genom att vi vill sänka skatten för pensionärer och att vi också finansierar det i vårt budgetförslag. Då tror jag att det är väldigt många som vill tillhöra den ultraortodoxa, ultrakonservativa eller vad det var, högern.

Jag tycker att det är rimligt. Pensionärerna har fått stå tillbaka länge. Vi vill göra ett rejält häv i vår budget för att ta bort skillnaden i beskattning vid ett tillfälle, nämligen den 1 januari nästa år. Det var rätt att börja med att sänka skatten på arbete. Vi var i en mycket svår situation 2006 när hundratusentals människor närmast stod permanent utanför arbetsmarknaden, delvis för att det lönade sig för dåligt att arbeta.

Jag tycker att det är fel att år efter år upprätthålla den skatteflyftan, och därför vill jag sluta den. Jag kan också upplysa Janine Alm Ericson om att vi gör väldigt stora satsningar inte minst för de ekonomiskt utsatta pensionärerna. Vi vill höja det särskilda tillägg som finns i bostadstillägget som går till de mest utsatta pensionärerna med 500 kronor. Det är tio gånger mer än det som ni gör för den gruppen.

För dem som har en hyra över taket vill vi höja hyrestaket från 5 000 kronor till 7 500 kronor. Ni höjer till 5 600 kronor. Vi har en enormt stor satsning på den gruppen av ekonomiskt utsatta pensionärer. Jag är väldigt tacksam att du ställde frågan. Då fick jag chansen att berätta att vår politik till väldigt stor del tar sikte på just den grupp som Janine Alm Ericson bekymrar sig om.

Det finns alla möjligheter för Janine Alm Ericson att rösta på vårt alternativ. Det kommer att gynna den gruppen kraftigt.

Anf. 95 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Att det skulle ledas i bevis var en lite annorlunda koppling. Det är snarare väldigt svårt att veta var Kristdemokraterna egentligen står.

Regeringen vill avskaffa den orättvisa skatten. Det är jag väldigt glad att vi också gör. Men vi vill inte finansiera det med att lägga på ytterligare kostnadsökningar för alla och bland annat också den här gruppen. Där hoppas jag att vi kan återkomma.

Ett liknande förtydligande, som det jag kanske inte fick, vore välkommet när det gäller miljöpolitiken. Kristdemokraterna har ändå föreslagit några intressanta miljöskatter, och det är välkommet. Men det är svårt att se hur de ska övertyga Moderaterna om dem. Moderaterna vill nämligen minska miljöskatterna och göra det billigare att förorena.

Jag skulle vilja att Kristdemokraterna svarar på om de är villiga att lägga sig lika platt för Moderaterna i såväl jobbskatteavdragsfrågan som miljö- och klimatfrågan.

Anf. 96 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Vi ville införa ett jobbskatteavdrag. Det var inte så att vi lade oss platt för Moderaterna. Vi tyckte att det var bra att införa detta. Du kan fråga valfri moderat som har förhandlat med mig i Regeringskansliet om jag har lagt mig platt vid något tillfälle. Får du det svaret blir jag förvånad. Det har säkert funnits något sådant tillfälle som någon kan komma på, men det hörde inte till vanligheterna.

Det talades i början om att vi var ultrakonservativa, eller vad det var. Det är väldigt bra att biståndet nu höjs och att vi minskar avräkningarna i biståndet. Det tycker jag är alldeles utomordentligt bra. Vi kommer att se till att matcha er när det gäller biståndet. Vi kommer inte att föreslå några nedskärningar i biståndet.

Vi har övertygat Moderaterna många gånger om att vi ska bibehålla ett högt bistånd i Sverige. Vi kommer att kunna övertyga dem om olika saker. Det är så vi gör i en allians. Vi får ge och ta lite grann. Vissa saker kan vi få igenom, andra får vänta lite, och så jobbar vi framåt för ett bättre Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

Budgetpropositionen bordlades.

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Propositioner
2017/18:6 och 10 till socialförsäkringsutskottet
2017/18:9 till utbildningsutskottet
2017/18:11 till civilutskottet

§ 3 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Utbildningsutskottets betänkande
2017/18:UbU3 Rätt att fullfölja introduktionsprogram i gymnasieskolan
efter flytt till en annan kommun

Konstitutionsutskottets betänkande
2017/18:KU2 En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag

§ 4 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Propositioner
2017/18:2 Höständringsbudget för 2017
2017/18:3 Förlängd övergångsperiod för understödsföreningar

EU-dokument
KOM(2017) 481 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning
om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom)
nr 1141/2014 av den 22 oktober 2014 om stadgar för och finansiering av
europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser

§ 5 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 19 september

2017/18:3 Vapenpasset

av *Boriana Åberg* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:4 Vinsttak och välfärdskonsekvenser

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 19 september

2017/18:18 Jämställdhet inom läkarkåren

av *Fredrik Christensson* (C)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2017/18:19 Dieselstölder

av *Sten Bergheden* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:20 Försvarsmaktens sanering av PFAS

av *Kristina Yngwe* (C)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

§ 7 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 20 september

2016/17:1901 Fortsatta gränskontroller

av *Markus Wiechel* (SD)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1909 Hanteringen av asylärenden från Finland

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2016/17:1903 Säkerhetsskyddsförordningen

av *Sten Bergheden* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1905 Rätten till personlig assistans

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:1907 Förtroendet för Dan Eliasson

av *Sten Bergheden* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1913 Personval för synskadade

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2016/17:1914 Försäkringskassans allt hårdare bedömning av LSS-stöd

av *Andreas Carlson* (KD)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:1915 Nya uppgifter om bristande IT-säkerhet inom svenska myndigheter

av *Pål Jonson* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

Prot. 2017/18:7
20 september

2017/18:7 Polisens utredningar av sexualbrott
av *Roger Haddad* (L)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

§ 8 Kammaren åtskildes kl. 16.36.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 33 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

JOHAN WELANDER

/Olof Pilo

§ 1 Debatt med anledning av budgetpropositionens

avlämnande.....	1
Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	1
Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M) replik	4
Anf. 3 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	5
Anf. 4 ULF KRISTERSSON (M) replik	5
Anf. 5 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	6
Anf. 6 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	6
Anf. 7 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	6
Anf. 8 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	7
Anf. 9 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	7
Anf. 10 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	7
Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	8
Anf. 12 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	9
Anf. 13 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	9
Anf. 14 MATS PERSSON (L) replik	9
Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	10
Anf. 16 MATS PERSSON (L) replik	10
Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	11
Anf. 18 JAKOB FORSSMED (KD) replik	11
Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	12
Anf. 20 JAKOB FORSSMED (KD) replik	12
Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	13
Anf. 22 ULF KRISTERSSON (M)	13
Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	16
Anf. 24 ULF KRISTERSSON (M) replik	16
Anf. 25 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	17
Anf. 26 ULF KRISTERSSON (M) replik	17
Anf. 27 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	18
Anf. 28 ULF KRISTERSSON (M) replik	18
Anf. 29 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	19
Anf. 30 ULF KRISTERSSON (M) replik	19
Anf. 31 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	20
Anf. 32 ULF KRISTERSSON (M) replik	20
Anf. 33 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	21

Anf. 34	ULF KRISTERSSON (M) replik.....	21
Anf. 35	OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	21
Anf. 36	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	24
Anf. 37	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	24
Anf. 38	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	25
Anf. 39	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	25
Anf. 40	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	26
Anf. 41	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	26
Anf. 42	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	27
Anf. 43	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	27
Anf. 44	ULLA ANDERSSON (V) replik	27
Anf. 45	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	28
Anf. 46	ULLA ANDERSSON (V) replik	29
Anf. 47	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	29
Anf. 48	JAKOB FORSSMED (KD) replik	29
Anf. 49	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	30
Anf. 50	JAKOB FORSSMED (KD) replik	30
Anf. 51	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	31
Anf. 52	JANINE ALM ERICSON (MP)	31
Anf. 53	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	32
Anf. 54	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	33
Anf. 55	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	33
Anf. 56	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	34
Anf. 57	MATS PERSSON (L) replik.....	34
Anf. 58	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	34
Anf. 59	MATS PERSSON (L) replik.....	35
Anf. 60	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	35
Anf. 61	JAKOB FORSSMED (KD) replik	35
Anf. 62	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	36
Anf. 63	JAKOB FORSSMED (KD) replik	36
Anf. 64	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	37
Anf. 65	EMIL KÄLLSTRÖM (C)	37
Anf. 66	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	40
Anf. 67	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	40
Anf. 68	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	41
Anf. 69	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	41
Anf. 70	ULLA ANDERSSON (V) replik	41
Anf. 71	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	42
Anf. 72	ULLA ANDERSSON (V) replik	42
Anf. 73	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	43
Anf. 74	ULLA ANDERSSON (V).....	43
Anf. 75	MATS PERSSON (L) replik.....	46
Anf. 76	ULLA ANDERSSON (V) replik	46
Anf. 77	MATS PERSSON (L) replik.....	47
Anf. 78	ULLA ANDERSSON (V) replik	47
Anf. 79	JAKOB FORSSMED (KD) replik	47
Anf. 80	ULLA ANDERSSON (V) replik	48
Anf. 81	JAKOB FORSSMED (KD) replik	49
Anf. 82	ULLA ANDERSSON (V) replik	49

Anf. 83 MATS PERSSON (L)	49	Prot. 2017/18:7
Anf. 84 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	52	20 september
Anf. 85 MATS PERSSON (L) replik	52	-----
Anf. 86 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	53	
Anf. 87 MATS PERSSON (L) replik	53	
Anf. 88 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	53	
Anf. 89 MATS PERSSON (L) replik	54	
Anf. 90 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	54	
Anf. 91 MATS PERSSON (L) replik	55	
Anf. 92 JAKOB FORSSMED (KD).....	55	
Anf. 93 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	58	
Anf. 94 JAKOB FORSSMED (KD) replik	58	
Anf. 95 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	59	
Anf. 96 JAKOB FORSSMED (KD) replik	59	
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott	60	
§ 3 Ärenden för bordläggning.....	60	
§ 4 Bordläggning.....	60	
§ 5 Anmälan om interpellationer.....	60	
§ 6 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	61	
§ 7 Anmälan om skriftliga svar på frågor	61	
§ 8 Kammaren åtskildes kl. 16.36.....	62	